

STUDENTKÅRSSKRIVELSEN 2025

Sammanställd av de tre studentkårerna vid Umeå universitet

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Inledning	1
1. UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ	3
1.1. Examination	3
1.1.1. Möjlighet till sen anmälan till salstentamen	3
1.1.2. Obligatoriska moment.....	5
1.1.3. Resultat på examination	7
1.2. Hälsa, välmående och tillgänglighet	9
1.2.1. Psykisk hälsa	9
1.2.2. Tillgänglighet	11
1.2.3. Återhämtning	13
1.3. Kommunikation	15
1.3.1. Bemötande	15
1.3.2. Kommunikation utifrån förvaltningslagen.....	17
1.3.3. Scheman	19
1.4. Lokaler	21
1.4.1. Bokningsbara ytor	21
1.4.2. Föreläsningssalar och studieplatser	23
1.4.3. Tentamenssalar	26
1.5. Studentinflytande och samverkan	28
1.5.1. Kursvärderingar och kursutvärderingar	28
1.5.2. Studentinflytande	30
1.5.3. Studerandearbetsmiljöombud	32
1.6. Undervisning	34
1.6.1. Artificiell Intelligens	34
1.6.2. Campusutbildning och distansutbildning	36
1.6.3. Digitala verktyg	38
1.6.4. Kursplaner.....	40
1.6.5. Pedagogik	42
1.6.6. VFU	44

2. UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ	46
2.1. Doctoral courses	46
2.2. Equal access to offices and infrastructure	47
2.3. Integration of international doktorander	48
2.4. Representation and student empowerment.....	49
2.5. Supervision	51
2.6. Work environment	52
3. STATISTIK	54
BILAGA.....	1
Lathund för kategorisering av studentärenden	1

Inledning

Vart tredje år författar de tre studentkårerna vid Umeå universitet studentkårsskrivelsen som sammanfattar och belyser de problem studentkårerna identifierat vid lärosätet och ger förslag på åtgärder. Skrivelsen utgår dels från de studentärenden som inkommit de senaste tre åren, dels från generella betraktelser, trender och tendenser som studentkårerna iakttagit och uppfattat. Som grund för skrivelsen ligger också två enkäter, med fokus på arbetsmiljö och utbildning, som studenter från samtliga fakulteter och Lärarhögskolan besvarat under slutet av höstterminen.

De tre studentkårerna är organiserade på olika sätt. Umeå studentkår företräder studenter på grund-, avancerad- och forskarnivå vid samhällsvetenskaplig- och humanistisk fakultet samt Lärarhögskolan. Bevakning av studenternas arbetsmiljö och utbildning samordnas av studentkårens två vice ordföranden, två utbildningsbevakare, och ett student- och doktorandombud. Umeå naturvetar- och teknologkår företräder studenter på grund-, avancerad- och forskarnivå vid teknisk-naturvetenskaplig fakultet. Bevakningen av studenternas arbetsmiljö och utbildning samordnas av en utbildningsbevakare, ett studerandearbetsmiljöombud och ett doktorandombud. Umeå medicinska studentkår företräder studenter på grund-, avancerad- och forskarnivå vid medicinska fakulteten. Bevakningen av studenternas arbetsmiljö och utbildning samordnas av en kårordförande, två vice ordföranden, ett studentombud tillika huvudstuderandearbetsmiljöombud, sex styrelseledamöter och ett doktorandombud.

Upplägg

Studentkårsskrivelsen är uppdelad i tre kapitel: ett kapitel för utbildning på grund- och avancerad nivå, ett kapitel för forskarutbildning, och ett kapitel för statistik över de senaste tre årens inkomna studentärenden. Kapitlet om utbildning på grund- och avancerad nivå består av flera olika avsnitt som vart och ett belyser flera olika aspekter av ett givet grundproblem. Varje del av varje avsnitt inleds med en redogörelse för studentkårens grundsyn, följt av de problem som studentkårerna identifierat, för att sedan avslutas med förslag på konkreta åtgärder för att möta de problem som finns beskrivna. Antalet åtgärdsförslag som presenteras totalt har medvetet reducerats från tidigare års skrivelser, men det är samtidigt viktigt att det finns en medvetenhet kring att de åtgärder som föreslås inte alltid ger hela bilden av ett givet område.

Eftersom de problem som forskarstuderande upplever ofta skiljer sig från de problem som återfinns vid utbildning på grund- och avancerad nivå, är de samlade i ett eget avsnitt. Det innebär däremot inte att de övriga synpunkter och åtgärdsförslag som lyfts i skrivelsen inte samtidigt är problem som uppstår vid forskarutbildningen. Vi har detta år valt att skriva forskarutbildningskapitlet på engelska, för att det ska vara tillgängligt för den betydande mängd forskarstuderande som inte är svenskspråkiga.

Introduktion till studentkårsskrivelsen 2025

Studentkårsskrivelsen är en av nio aktiviteter i Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning. Att skrivelsen inkluderas i kvalitetssystemet är positivt, eftersom det ger en direkt ingång, utöver de studentkårerna redan har, till en arena för vidareutveckling av utbildning och arbetsmiljö. Studentkårsskrivelsen har de senaste tre åren vid ett par tillfällen diskuterats inom ramarna för de råd och organ på central nivå där studentkårerna medverkar. Det finns också ett flertal goda exempel på när fakulteterna inkluderat skrivelsen i sitt interna utvecklingsarbete. Umeå studentkår har under det senaste året arbetat med att följa upp de åtgärder som universitetet vidtagit som en direkt följd av tidigare års studentkårsskrivelser. Att utreda om en åtgärd vidtagits eller hur universitetet arbetat med de områden som skrivelsen lyft fram, har visat sig vara en svårare process än väntat. Återkoppling av arbetet ska ske genom dialog, och trots att dialog ska ske från dekan finns det tillfällen där denna uteblivit och resultatet har blivit att implementeringen är svår att följa upp.

Ytterligare en problematik är att fakulteterna i låg utsträckning ger tydliga direktiv till institutionerna kring hur de ska arbeta med de åtgärder som lyfts fram. Utöver detta väljer fakulteterna ibland bara ett prioriterat område per år att arbeta med, vilket gör att helhetsperspektivet som studentkårsskrivelsen syftar till att ge saknas. Arbetet med studentkårsskrivelsen och åtgärderna måste vara en del av hela universitetets organisation, från institutionsnivå till ledningsnivå. Därtill behöver det bli enklare för studentkårerna att kunna följa upp det arbete med åtgärdsförslagen som genomförs inom hela organisationen, dels för att skapa ökad förståelse för hur studentkårsskrivelsen används som delaktivitet i kvalitetssystemet, dels för att underlätta i studentkårens interna arbete med utbildnings- och arbetsmiljöbevakning.

1. UTBILDNING PÅ GRUND- OCH AVANCERAD NIVÅ

1.1. Examination

1.1.1. Möjlighet till sen anmälan till salstentamen

3

Studentkårernas grundsyn

Salstentamen är ett centralt och för studenterna kritiskt inslag under utbildningen och det är viktigt att studenter får goda förutsättningar att genomföra examinationen. Att skriva salstentamen bör vara en tydligt strukturerad och förutsägbar process som samtidigt är organiserad på ett sätt som inte i onödan skapar hinder för studenternas möjligheter att pröva sina kunskaper. Därför ska anmälningsförfarandet till salstentamen vara utformat på ett sätt som minimerar risken för missar som leder till att studenter inte får delta i examinationen. En välfungerande anmälnings- och tentamensprocess är därför en grundläggande förutsättning för att säkerställa likvärdig tillgång till examination för alla studenter.

Problembeskrivning

Sedan den 28 augusti 2023 gäller ett nytt regelverk (FS 1.1-405-08-23 Regel för salstentamen) som anger att studenter behöver anmäla sig till salstentamen senast tio dagar före provtillfället. I det tidigare regelverket fanns däremot möjlighet för studenter att skriva tentamen utan anmälan, om det finns tillgängliga platser i tentamenslokalen vid tillfället. Det nya regelverket innebär att studenter som missar att anmäla sig senast tio dagar före provtillfället också förlorar sin möjlighet att visa sina kunskaper vid ordinarie tentamenstillfälle, och hänvisas därför till omprovstillfälle. Eftersom det saknas möjlighet till efteranmälan innebär detta att studenter, oavsett förberedelse eller egentlig möjlighet till närvaro, inte får tillgång till examinationen.

Vidare har även det administrativa förfarandet kring anmälan till tentamen flyttat från Studentwebben till Ladok, vilket ytterligare har bidragit till en försämring. Till skillnad från när anmälan skedde via Studentwebben får studenter inte längre någon notis eller påminnelse om när anmälan har öppnat eller när sista datum för anmälan närmar sig.

Konsekvenserna av detta är att studenter i större utsträckning missar anmälan. Detta drabbar inte bara den enskilda studenten, utan bidrar också till en ökad administrativ belastning för såväl examinerande lärare som studieadministratörer, där resurser i onödan läggs på studenter som blir hänvisade till omprov trots att de egentligen varit redo att tentera vid ordinarie tillfälle.

Samtidigt har kapaciteten i tillgängliga tentamenslokaler minskat efter att Östra paviljongen tagits ur bruk och i stället ersatts med Aurora, som har färre tentamensplatser. Färre tillgängliga platser leder ofrånkomligen till färre tillgängliga tentamensplatser per tillfälle när många kurser tillsammans ska samsas om tentamenstillfällena. Det är därför viktigt att varje tillgänglig plats utnyttjas vid varje givet tillfälle, vilket inte längre är möjligt när studenter riskerar att missa tentamenstillfällena på grund av striktare regler och sämre anmälningrutiner. Det är en ineffektiv användning av redan begränsade resurser, vilket på sikt riskerar att förlänga den enskilda studentens studietid och skapa onödiga flaskhalsar i utbildningens genomförande.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet återgår till tidigare bestämmelser i Regel för salstentamen (FS-1.1-405-23) gällande anmälan till salstentamen i syfte att åter öppna upp för ej anmälda studenter att skriva tentamen i mån av plats.

1.1.2. Obligatoriska moment

Studentkårernas grundsyn

Att studenter har en förutsebarhet i sina studier och kan planera sin tid efter de krav på obligatorisk närvaro som ställs under en kurs är viktigt. Information om vilka utbildningsmoment som är obligatoriska eller ej behöver därför vara tydligt från universitetets håll. Det bör inte förekomma någon osäkerhet hos studenterna om när de provas utifrån kursmålen, eller när de tar del av frivilliga moment som förberedelse inför provande inslag.

Högre utbildning är en frivillig utbildningsform där studenter förväntas ta ansvar för sin egen inläring. Studenter måste därför själva bedöma huruvida ett utbildningsmoment som inte är av provande karaktär, såsom en föreläsning, är en nödvändighet för att uppnå kursmålen.

Problembeskrivning

Studentkårerna har förståelse för att lärare och annan personal är måna om att studenterna ska ta del av frivilliga utbildningsmoment eftersom detta i många fall ökar studenternas möjligheter att möta kursmålen krav och uppnå godkända resultat. Samtidigt förekommer det problem kopplade till var gränsen går mellan frivilliga och obligatoriska moment, där det blir otydligt för studenterna när de provas eller ej. I dagsläget är det inte ovanligt att lärare utnyttjar regelverkets bestämmelser för att markera ett utbildningsmoment som obligatoriskt, till exempel genom ett enklare test i slutet av vad som annars enbart är ett föreläsningstillfälle.

Likt reglerna för rättning av prov har villkoren för obligatoriska moment förändrats i och med den revidering av regelverket som gjordes under år 2022. Revideringen innebär att det är tillåtet att markera ett moment som obligatoriskt vid studenternas aktiva deltagande, medan detta tidigare endast gällde om momentet var av provande karaktär. Detta har inneburit en försämring av studenternas möjlighet att själva bedöma om ett moment är nödvändigt för att uppnå kursmålen.

Vidare finns det också en otydlighet, som gäller vid vissa kurser och vid vissa institutioner, rörande en tydlig markering av vilka utbildningsmoment som är obligatoriska. För den enskilda studenten bör det aldrig råda några tvivel kring när de provas utifrån kursmålen eller ej.

Obligatoriska utbildningsmoment ska framgå av kursplanen och ska finnas tydligt markerade i schemat, vilket idag inte efterlevs i tillräcklig utsträckning. Det är dock viktigt att poängtera att problemets förekomst varierar, där efterlevnaden bland vissa institutioner och enheter är föredömlig, medan det hos andra finns brister.

Studentkårerna anser att undervisning och examination bör hållas åtskilda, då en sammanblandning av dessa minskar studenternas möjligheter att självständigt planera för sina studier. När gränserna mellan dessa suddas ut riskerar det att skapa en osäkerhet kring vad som faktiskt krävs för att uppnå kursens mål och huruvida den högre utbildningen faktiskt bygger på frivillighet och eget ansvar eller ej. Det är därför viktigt att universitetet arbetar för att tydliggöra de strukturer som hjälper studenterna att förstå syftet med olika moment, vilket skulle främja både studenternas frivillighet och möjlighet att ta aktivt ansvar för sitt lärande.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet stryker formuleringen om studenternas aktiva deltagande som ett skäl för vad som kan utgöra ett obligatoriskt moment i Regel för betyg och examination (FS-1.1-574-22).

1.1.3. Resultat på examination

Studentkårernas grundsyn

Att studenter meddelas resultat på prov i tid är viktigt, eftersom det kan ha konsekvenser för den enskilda studentens rätt till studiemedel, behörighet till kommande kurser och för möjligheten till att kunna planera sin studietid. Om rättning försenas och resultat inte kan meddelas i tid ska detta tydligt och skyndsamt meddelas berörda studenter, tillsammans med information om när studenterna kan förvänta sig resultatet och vad anledningen till den eventuella förseningen är.

Problembeskrivning

I föregående studentkårsskrivelse lyftes det utbredda problemet med att resultat på prov inte kommuniceras till studenterna i tid. Tre år senare är detta fortfarande ett påtagligt bekymmer för universitetets studenter. År 2022 reviderades reglerna kring resultat på prov (FS-1.1-574-22 Regel för betyg och examination). Numera finns ett förbehåll till den långvariga bestämmelsen om femton arbetsdagar som säger att meddelande om resultat kan försenas vid "oförutsedda händelser". Studentkårerna har sedan denna revidering sett många exempel på hur denna formulering gett utrymme till en stor tolkningsfrihet. Bland anledningar som angetts finns till exempel hög arbetsbelastning och stress, sjukdom, problem med bemanning och generella administrativa problem.

I relation till den reviderade bestämmelsen har antalet inkomna ärenden som berör försenade resultat ökat markant hos studentkårerna. I flera fall har förseningen varit omfattande till den grad att ansvarig institution kommit att bryta mot en annan regel: att rätt till ny examination ska ges tidigast tio dagar efter att resultat på ordinarie examinationstillfälle meddelats. Den försenade rättningen har med andra ord sammanfallit med omprovet. Därtill innehåller revideringen också en bestämmelse om att institutionerna ska underrätta studenterna om förseningen och informera om när resultatet beräknas vara klart, något som i dagsläget inte fungerar. I få av de inkomna förseningsärendena har läraren kommunicerat förseningen till studenterna och ännu mer sällan har studenterna fått information om när de kan förvänta sig resultat.

Vi ser därför att de förändringar i universitetets lokala regelverk som genomfördes under 2022 har varit till stor nackdel för studenterna och att universitetet dessutom i allt för liten utsträckning efterlever dessa nya bestämmelser. Detta trots att förvaltningslagen, utöver krav på att enskild part vid väsentliga förseningar ska underrättas om förseningen, även ställer krav på myndigheter att redovisa anledning till förseningen. Det är angeläget att universitetets lokala regelverk anpassas efter de bestämmelser som finns i lagen. En förklaring till varför ett examinationsresultat dröjer gynnar både studenter och universitetet, eftersom ett sådant klagande i stor utsträckning kan minska den stress och frustration som annars kan uppstå vid förseningar.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet preciserar betydelsen av “oförutsedda händelser” och lägger till en bestämmelse kring att studenterna ska meddelas anledningen till förseningen av resultat på prov.

1.2. Hälsa, välmående och tillgänglighet

1.2.1. Psykisk hälsa

Studentkårernas grundsyn

Umeå universitet är jämförbart med ett litet samhälle med sina cirka 40 000 studenter. Det är en unik miljö där studenterna tillhör en särskilt utsatt åldersgrupp som lätt drabbas av psykisk ohälsa. Statistik från Folkhälsomyndigheten visar bland annat att graden av ohälsa bland studenter är större än vad den är hos yrkesverksamma i jämförbar ålder. Universitetet har en viktig roll att spela för att stärka studenternas möjlighet att se sin tillvaro som meningsfull och för att kunna hantera livets normala motgångar. Psykisk hälsa är en central del av studenternas framgång i relation till sina studier, och att hjälp och stöd finns att få i frågor som berör detta borde därför vara både angeläget och betydande för universitetet.

Problembeskrivning

Det är positivt att universitetet prioriterar frågan om studenternas hälsa och välmående i och med den nyinrättade tjänsten "samordnare för studenternas arbetsmiljö och lika villkor". Tjänsten är en viktig pusselbit i arbetsmiljöarbetet och i arbetet med att stärka studenternas lika villkor. Likaså är satsningen "Första hjälpen till psykisk hälsa", som både studenter och universitetspersonal haft möjlighet att ta del av en positiv utveckling. Utbildningens betoning på mellanmänsklig och vardaglig kontakt är viktig i ett sammanhang där en stor mängd individer ska samarbeta och fungera tillsammans.

Trots detta är studenternas psykiska mående ett fortsatt aktuellt problem, där studenterna i sin kontakt med studentkårerna ofta ger uttryck för oro, ångest och en känsla av utanförskap kopplat till sina studier. Det är därför angeläget att Umeå universitet tar ett helhetsgrepp om denna fråga och tar fram en handlingsplan för psykisk hälsa. Universitetet behöver också säkerställa att denna handlingsplan omfattar all personal och samtliga nivåer i verksamheten så att kunskap om psykisk ohälsa och dess påverkan på en trygg studiemiljö blir allas gemensamma ansvar.

En sådan satsning har tidigare föreslagits av representanter från Studenthälsan, Kyrkan på campus och Institutionen för socialt arbete. I sitt underlag skriver de att en "välplanerad och kunskapsbaserad satsning på [en handlingsplan för psykisk hälsa] kan bli en förebild i Sverige och även generera innovativa utbildnings- och forskningsaktiviteter kopplade till satsningen". Studentkårerna delar denna syn och ser ett behov av att detta arbete återupptas. Även mindre insatser inom psykisk hälsa kan vara viktiga och ge studenterna ett ökat välmående och därmed också förbättrade studieresultat.

Vidare finns det ett utbrett problem med ansvarsfördelningen när organisatoriska och sociala delar brister i olika studentgrupper. Det finns ingen självklar part som kan samtala med en studentgrupp eller klass där exempelvis kränkande särbehandling eller trakasserier förekommer. Detta blir särskilt tydligt när universitetet ofta efterfrågar stöd från studentkårerna i denna fråga. Idag hänvisar universitetet till företagshälsovårdens resurser för att hantera dessa situationer, men i praktiken sker detta mycket sällan. Universitetet behöver därför hitta en lösning där konflikter i studentgrupper hanteras av universitetspersonal. Detta skulle kunna ske via redan befintliga resurser eller genom att göra en nyanställning av till exempel en organisationspsykolog.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet tar fram en handlingsplan för psykisk hälsa.
- Att universitetet tar fram riktlinjer för hantering av konflikter i studentgrupper med fokus på en enklare och tydligare process och i enlighet med vad som skrivs i Utredning av organisation för arbetsmiljö- och lika villkorsarbete vid Umeå universitet.

1.2.2. Tillgänglighet

Studentkårernas grundsyn

Antalet studenter med behov av särskilt stöd vid undervisning och/eller examination ökar för varje år. En student som behöver sådant stöd ansöker idag om det via Infocenter, varefter beslut om beviljat eller rekommenderat stöd fattas av Riktat studiestöd. Möjligheten att ansöka om och få stöd är en viktig förutsättning för att den enskilda studenten med ett eventuellt behov ska kunna genomföra sina studier. Att systemet för ansökan är tydligt och att det finns en fungerande struktur för hur stödet sedan följer med studenten genom dennes studiegång bidrar dessutom till ökad genomströmning.

Problembeskrivning

När en student har behov av pedagogiskt stöd behöver denne få beslut om beviljat rekommenderat stöd av Riktat studentstöd. Om beslutet är att stödet endast är rekommenderat lämnas genomförandet av stödet till kursansvarig lärare, utsedd person eller examinator vid kursansvarig institution, vilket gör att det rekommenderade stödet både kan skilja sig från kurs till kurs och från student till student. Processen med att få sitt stöd beviljat måste därtill upprepas vid varje ny kurs. Detta innebär påfrestningar, som inte sällan kräver en insats från studenten, ett arbete som denne också behöver hjälp med och som är anledningen till att stöd söks. Vidare kräver det också merarbete som genom mer tillgängliga system hade kunnat undvikas. Därtill innebär varje ny ansökan också en osäkerhet kring om nytt stöd kommer att beviljas, vilket kan komma att påverka den enskilda studentens studieprestation negativt. Det skapar dessutom en ojämlikhet mellan studenter med liknande behov, där dessa kan få olika stöd, och där möjligheten till stöd kan variera beroende på kurs, institution eller handläggande person.

Vidare har det framkommit en problematik kring vilka anpassningar och vilket stöd som är förenligt med olika typer av studier. Problematiken grundar sig i att en student kan studera de inledande kurserna eller terminerna på sitt program med en viss typ av anpassningar, för att sedan bli stoppad från möjligheten att fortsätta sina studier eftersom en kurs inte kan genomföras med de tidigare anpassningarna.

För studenter med NAIS-intyg, som innehåller exempelvis rekommendation om förlängd skrivtid eller uppläsningsstöd, innebär detta både stress och osäkerhet i relation till att på nytt försöka övertyga den person som utses av institutionen att åter bevilja detta.

Detta innebär i realiteten att en student kan vara flera terminer in på sina studier, utan att veta att denne inte kommer att kunna fullfölja sina studier eftersom stödet som beviljats eller rekommenderats inte längre kan beviljas under senare terminer. Det innebär för den enskilda studenten förlust i tid, resurser och potentiella studiemedel, när denne påbörjat sina studier och inte kommer kunna fullfölja dem. Detta trots att medvetenheten kring när ett stöd inte längre kan beviljas ofta finns på den berörda institutionen. Denna typ av information kring vilket stöd som är förenligt med vilka studier bör framgå redan vid ansökan till en utbildning för att studenten ska kunna fatta ett informerat beslut om sin studiegång och undvika framtida hinder.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att samtliga utbildningsprogram vid Umeå universitet ska tillhandahålla ett tydligt och tillgängligt underlag över vilket stöd som erbjuds under programmets gång, så att studenter i förväg kan bedöma om deras stödbehov är förenliga med programmets stödmöjligheter över tid.
- Att skillnaden mellan beviljat stöd och rekommenderat stöd tydliggörs för studenter i beslut om stöd, samt att information om skillnaden dessa emellan skrivs fram på Studentwebben under "Stöd och hjälp" och "Studera med funktionsnedsättning".

1.2.3. Återhämtning

Studentkårernas grundsyn

Att vara helårsstudent är ett heltidsåtagande på fyrtio timmar i veckan, där föreläsningar, grupparbeten, självstudier och tentamen tillsammans ger trettio högskolepoäng per termin. Detta förutsatt att alla kursmoment fullföljs. På så sätt är studenter likställda med arbetstagare sett till arbetsinsats under såväl en enskild vecka som över en längre tid. Till skillnad från vanliga arbetstagare saknar dock studenter inbyggda vilopauser i vardagen och många arbetar dessutom vid sidan av sina studier för att klara sin ekonomi, vilket ytterligare minskar utrymmet för vila.

Regelbunden återhämtning i vardagen ska vara en lika stor självklarhet som föreläsningar, grupparbeten, självstudier och tentamina. Genom planerade och strukturerade pauser i kursupplägg ges den enskilda studenten tid att bearbeta ny kunskap och tillgodogöra sig mental återhämtning inför nästa kursmoment. Balansen mellan ansträngning och vila skapar samma trygghet som finns för arbetstagare i arbetslivet och möjliggör hållbara studieresultat över tid.

Problembeskrivning

Vid helfartsstudier finns en uttalad förväntan om att studenter ska lägga fyrtio timmar per vecka på sina studier. Trots detta saknar kurs- eller studieupplägg ofta de inbyggda vilopauser och tillfällen för återhämtning som finns i en arbetstagares arbetsmiljö. Resultatet blir att studenter går direkt från tentamen till nästa kursintroduktion, ibland med bara några få timmars mellanrum. Detta drabbar studenterna och bidrar till brister i studenternas psykosociala och organisatoriska arbetsmiljö vid universitetet. Ytterligare en faktor som spelar in, men där lärosätena i Sverige i dagsläget saknar konkreta verktyg för åtgärder, är faktum att studenter endast är CSN-berättigade under ordinarie terminer, vilket gör att sommaren inte blir den paus i vardagen och det tillfälle för återhämtning som ofta krävs för att kunna komma utvilad till en ny hösttermin.

Bristen på strukturerad återhämtning under såväl terminer som under sommarmånaderna skapar stress och trötthet. Utifrån den kvantitativa data som samlades in under arbetet med studentkårsskrivelsen är det tydligt att majoriteten av de studenter som deltog i undersökningen sällan eller aldrig känner sig återhämtade mellan kurser, vilket bidrar till en ökad risk för psykisk ohälsa, sämre inlärningsförmåga och i förlängningen sämre studieresultat. Studenter som studerar på heltid jämföras med arbetstagare i fråga om omfattning, men inte när det kommer till strukturerad vila och återhämtning.

Konsekvenserna blir en studiemiljö med brister i den psykosociala och organisatoriska arbetsmiljön där en intensiv kursmodul följs av ytterligare en intensiv kursmodul, utan möjlighet att faktiskt bearbeta ny kunskap eller ladda om. Studenternas individuella hälsa påverkas negativt, men detsamma gäller också universitetets genomströmning. Utan ett konkret regelverk där strukturerad och planerad vila och återhämtning lyfts fram, riskeras den enskilda studentens välmående såväl som den långsiktiga utbildningskvaliteten. Det är därför av vikt att studieplaner och regelverk är hållbara och att dessa inkluderar schemalagd återhämtning och tydliga mellanrum mellan kursmoment.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet inför en regel som säkerställer minst en 11 timmars dygnsvila efter förlagd ordinarie tentamen samt 36 timmars sammanhängande ledighet om en ordinarie tentamen förläggs på en helgdag.
- Att ett rektorsbeslut fattas som syftar till att införa en veckas examinationsfri tid i samband med årsskiftet.

1.3. Kommunikation

1.3.1. Bemötande

Studentkårernas grundsyn

Bemötande är en viktig, men ibland förbisedd aspekt av god utbildningskvalitet och studenternas arbetsmiljö. Ett gott bemötande från en lärare eller annan universitetsanställd personal bidrar till ett tillåtande samtalsklimat där studenter vågar ställa frågor och lyfta kritik. Därtill bidrar det till en rättssäker examination, där studenten kan lita på att oberoende och objektiv bedömning sker. När bemötandet i stället brister kan det leda till otrygghet och en kultur där tröskeln blir hög för att ställa frågor och bidra med kommentarer, och i förlängningen riskerar detta att negativt påverka både studieresultat och studenternas välmående.

Mellanmänskliga relationer är svåra och ett gott bemötande kräver kontinuerlig övning. Ett bristande bemötande handlar sällan om illvilja, utan snarare om att olika perspektiv, normer, bakgrunder, sätt att kommunicera eller generationsklyftor som krockar. Därför är det angeläget att frågor om bemötande tas på allvar och att lärare, övrig universitetsanställd personal och studenter ges tillfälle till utbildning, diskussion, reflektion och lärande kring dessa frågor.

Problembeskrivning

Bemötandefrågor är ett vanligt förekommande problem bland de ärenden som inkommer till studentkårerna. Nedlåtande kommentarer, skämt som landar fel eller studenter som blir utpekade framför sin klass är alla exempel på situationer där bemötandet har brustit. I vissa fall handlar det om enskilda händelser, men i andra fall och på vissa institutioner har det växt fram en kultur av att man talar till och om studenter på ett visst sätt som blir problematiskt ur ett bemötandeperspektiv.

Alla studenter förtjänar att mötas med respekt. Oavsett bakgrund, åsikter eller prestation ska varje student känna sig trygg och inkluderad i sin utbildning, vilket vissa fall av negativt bemötande vittnar om inte alltid sker. Självklart gäller även detta i ett omvänt förhållande där samma respekt och ansvar för ett gott bemötande måste råda från student gentemot universitetsanställd personal. I slutändan handlar det om ömsesidighet och att bygga sammanhang där alla parter tar gemensamt ansvar för ett gott samtalsklimat.

I frågor om bemötande måste särskild beaktning tas till det ofrånkomliga maktförhållande som råder mellan student och lärare eller annan personal som har inflytande över studenternas utbildning. Inte minst gäller det examinatorns roll som ansvarig för beslut om betyg, vilket är ett betydande inflytande över studentens utbildning och framtid. I studentkårernas möten med studenter finns det ibland en oro för negativ särbehandling från examinatorn. Oavsett om den oron är befogad eller ej, är den ett uttryck för att tilliten i relationen mellan student och lärare har brustit, vilket bidrar till en osäkerhet i fråga om huruvida ett rättvist betygsbeslut kommer att tas. Att studenter känner en rädsla eller en oro för att deras personliga relation till sin examinator ska påverka myndighetsutövningen får aldrig råda.

Den osäkerhet eller rädsla studenterna ibland kan uppleva i möten och samtal med universitetspersonal måste tas på allvar från lärosätets sida. Det kräver utbildningsinsatser, fler forum för reflektion och tydliga rutiner för hur brister i bemötande ska hanteras. Ett universitet som tar dessa frågor på allvar blir också ett mer inkluderande lärosäte, där frågor om trygghet också blir en fråga om utbildningskvalitet och arbetsmiljö.

Studentkårernas förslag till åtgärder

- Att en workshop i bemötande och normmedvetenhet erbjuds som ett stående inslag i det kursutbud Universitetspedagogik och lärandestöd erbjuder.
- Att samtalsklimat och bemötande lyfts in som en obligatorisk del i samtliga kursutvärderingar.

1.3.2. Kommunikation utifrån förvaltningslagen

Studentkårernas grundsyn

Universitetet har en serviceskyldighet gentemot både studenter som grupp och gentemot en enskild student, vilket fastställs i förvaltningslagen. Lagen föreskriver att kontaktvägar ska vara smidiga och enkla, att information ska ges utan onödigt dröjsmål och att ärenden ska handläggas enkelt, snabbt och utan att rättssäkerheten eftersätts. För studenters del innebär det att kontakt med undervisande lärare, handledare eller övrig universitetspersonal ska kunna ske utan fördröjning och att de kontaktuppgifter som finns angivna på universitetets hemsida ska vara aktuella och faktiskt användas. Studenter ska därutöver kunna förvänta sig svar inom rimlig tid, vilket bidrar till en minskad osäkerhet och ökad möjlighet för planering av såväl studier som ett liv utanför studierna.

Problembeskrivning

Över lag är både studentkårernas och många studenters upplevelse att kommunikationen mellan studenter och undervisande lärare, handledare eller övrig universitetspersonal ofta fungerar bra. Samtidigt finns det utrymme för förbättring. Både enskilda studenter och studentkårernas företrädare kan emellanåt möta långa svarstider eller helt uteblivna mejlsvar, vilket försvårar för både den enskilda studentens studier och för studentkårernas arbete med utbildningsbevakning och studentfackligt arbete. Vid frånvaro och brist på svar skapas också en osäkerhet kring om mejl alls nått fram, eller om ett ärende betraktas som avslutat utan att det tydligt har kommunicerats till student eller studentkår. Det riskerar i förlängningen att skapa frustration och otydlighet i dialogen, särskilt i ärenden där parterna inte delar uppfattning om ärendets status.

I den kommunikation som sker mellan studenter och kursansvarig, föreläsare eller handledare förekommer det också att den information som ges är felaktig, bristfällig eller otydlig. Det är i sig inte oväntat eftersom den mänskliga faktorn alltid spelar en roll, men kursansvarig, föreläsare eller handledare behöver ta ett tydligt ansvar för att korrigera information när fel uppdagas. Felaktig eller missvisande information kan i förlängningen få konsekvenser för den enskilda studentens möjligheter att genomföra kursmoment, förbereda sig för examinationer eller få korrekt stöd.

Utöver långa svarstider och emellanåt felaktig eller missvisande information, förekommer det också att undervisande lärare eller handledare inte alls är kontaktbara via de kontaktuppgifter som anges på universitetets hemsida. I vissa fall fungerar inte angiven e-postadress alls för kontakt och svar uteblir helt, medan det i andra fall förekommer autosvar med hänvisning till extern mejladress. Detta skapar inte bara praktiska hinder för studenten i sina försök att nå rätt person, utan väcker också frågor kopplade till offentlighetsprincipen. Kommunikation mellan en universitetsanställd och en student som rör frågor kopplade till universitetets verksamhetsområde måste hanteras inom ramen för de interna systemen, både av tillgänglighetsskäl och för att säkerställa att korrespondens omfattas av offentlighets- och arkivlagstiftning. Därtill bidrar hänvisningar till externa mejladresser till att frågan om det omfattas av förvaltningslagens föreskrifter väcks. Att studenter kan förvänta sig svar genom de angivna kontaktvägarna är både en fråga om serviceskyldighet och en förutsättning för att transparens och rättssäkerhet ska råda.

Studentkårernas förslag till åtgärder

- Att all universitetsanställd personal använder sin UMU- eller regionsmejl som kommunikationsmejl, utan undantag.

1.3.3. Scheman

Studentkårernas grundsyn

En välfungerande administration är viktig för att studenter ska kunna genomföra och planera för sina studier på ett tryggt sätt. Grunden i en fungerande administration som tillåter studenterna att planera för sina studier, är att det finns tydliga riktlinjer för hur kursplanering och schemaläggning går till. En sådan tydlighet tillåter studenterna att planera både sina studier och för livet utanför dessa. På så sätt bidrar också administrationen kring schemaläggning till förbättrad utbildningskvalitet och en god studiemiljö

Problembeskrivning

Trots tydliga regelverk som fastställer när schema för kurser ska publiceras, och sätter upp riktlinjer för hur både moment under kurser och schemat i övrigt ska planeras, finns det stora variationer kring när schema publiceras, hur schemat är strukturerat och vilket innehåll som finns i det. Övriga ändringar i schemat ska enligt regelverken (FS 1.1-953-18 Regler för studieadministration på grund- och avancerad nivå) meddelas senast fyra veckor i förväg. Även inom ramen för ändringar kan det skilja sig åt. Regelverket föreskriver att ändringar ska meddelas senast fyra veckor i förväg, men hur detta går till varierar både mellan kurser och program där det emellanåt förekommer att lärare ändrar i schemat, inom ramen för det tidsspänn som fastställs av regelverket, men utan att meddela studenter att en sådan ändring gjorts.

Utöver att det skiljer sig både mellan kurser och program hur scheman är strukturerade och hur ändringar meddelas, skiljer det sig också var studenterna kan hitta sina scheman. Vissa kurser har kontinuerligt sitt schema tillgängligt både via lärplattformen Canvas, Studentwebben och via TimeEdit, medan andra kurser endast nyttjar en av plattformarna. Att detta skiljer sig åt i hög grad bidrar till svårigheter med planering för studenterna eftersom man inför varje ny kurs behöver vara medveten om att man kan behöva leta efter var schemat för kursen finns, och sedan inte heller alltid veta om det är det schemat som man hittar som kommer att gälla för hela kursen, eller om ändringar kan komma att göras.

De olika plattformarna för att publicera scheman fyller också olika funktion. Canvas är i första hand en lärplattform där material och uppgifter publiceras, Studentwebben betraktas främst som en resurs för information om universitetet och studier i stort, medan TimeEdit är en renodlad schemaplattform. Att TimeEdit inte används som standardplattform över alla kurser bidrar till svårigheter i studenternas möjligheter till långsiktig planering, vilket är centralt för att upprätthålla både en god studiekvalitet och en god studiemiljö. Att det utöver detta finns skillnader i hur man tolkar och tillämpar samma regelverk bidrar till en ojämlikhet över kurser och program, där möjligheten till långsiktig planering beror på vilken kurs den enskilda studenten läser.

Studentkårernas förslag till åtgärder

- Att samtliga kurser använder TimeEdit för schema.

1.4. Lokaler

1.4.1. Bokningsbara ytor

Studentkårernas grundsyn

Att studenter kan nyttja universitetets lokaler för såväl studier som studiesocial verksamhet är en viktig aspekt för att studenter ska klara av och trivas under sin tid vid Umeå universitet. Möjligheten att nyttja lokalerna för mer än bara studier är också ett viktigt steg mot visionen om att Umeå universitet ska vara ett campusuniversitet där campus är levande under fler timmar av dygnet, och under stora delar av året. Att Umeå universitet har ett levande campus bidrar inte enbart till att Umeå blir en mer attraktiv studieort, utan bidrar också till en ökad känsla av samhörighet och trygghet bland de studenter som vistas på campus.

Därtill behöver studentkårerna kunna nyttja universitetets lokaler för både studiesocial verksamhet, och den verksamhet som är en grundläggande del av det studentfackliga uppdraget. För studentkårerna är tillgången till ändamålsenliga lokaler också en fråga om demokrati. Med tillgång till lokaler som är anpassade för olika typer av forum och möten, kan verksamheten i utsträckning försäkra sig om att den både är och upplevs demokratiskt förankrad.

Problembeskrivning

Det finns idag möjlighet för både studenter och studentkårer att boka universitetets lokaler för olika typer av syften. När det kommer till studenternas möjlighet att boka lokaler för studier, har studenter idag endast tillgång till bokning av vissa typer av lokaler på egen hand, samtidigt som universitetet identifierat att många lokaler på campus har en låg nyttjandegrad. Likväl som att lärare och annan universitetspersonal har tillgång till bokning av såväl grupprum, som klassrum och hörsalar, borde samma möjlighet ges till studenter, utan att dessa ska behöva gå vägen via Infocenter och där motivera sitt behov av lokalen.

Att möjligheten finns för studenter att kunna boka lokaler för studiesocial verksamhet, förlagd till kvällstid för alkoholrelaterade evenemang, bidrar i stor utsträckning till ett levande campus. Däremot är antalet lokaler som tillåter detta få, där det dessutom endast är tillåtet med en bokning per helg. Att se över möjligheten att kunna öppna upp för fler lokaler som är bokningsbara under kvällstid samt tillåter alkoholrelaterade evenemang skulle ytterligare bidra till ett levande campus. I detta behöver också dialogen med de parter på universitetet som ansvarar för lokalerna, dess utrustning och lokalvården vara central för att systemet ska fungera.

Att lokaler kan nyttjas för såväl studier som studiesocial verksamhet, och att universitetets lokaler därmed fyller dubbla syften måste finnas som en medveten tanke hos både studenter och ansvariga vid universitet. Detta kräver en gemensam förståelse för lokalernas potential i relation till nyttjande och ett levande campus, samt att regelverk och bokningssystem möjliggör detta.

Studentkårernas möjlighet att nyttja lokaler anpassade efter den verksamhet som behöver bedrivas hindras idag av regelverk som bland annat fastställer priser för vissa typer av lokaler, långt över den nivå studentkårerna har möjlighet att bekosta. Även här behöver regelverk ses över för att möjliggöra ett mer ändamålsenligt nyttjande, som bidrar både till studentkårernas möjligheter att kunna bedriva demokratisk verksamhet, samt bidrar till ett levande campus och en större nyttjandegrad av lokalerna.

Riskerna med att inte ha regelverk som möjliggör för både studenter och studentkårer är att verksamheten flyttar från campusområdet till lokaler i andra delar av staden som är mer flexibla. Detta skulle i sin tur bidra till ett mindre levande campus och att Umeå universitet i lägre utsträckning betraktas som ett campusuniversitet.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att justera prissättningen för lokaler på campus för att tillåta studentkårerna att boka lokaler kostnadsfritt.
- Att revidera avsnitt 5.1 "Studenternas bokning av undervisningslokaler" i Regler för lokaler (FS-1.1-1454-22) för att tillåta studenter att boka klassrum och föreläsningssalar med fler än 20 platser.

1.4.2. Föreläsningssalar och studieplatser

Studentkårernas grundsyn

Tillgång till ändamålsenliga studieplatser på campus är viktigt för att studenter ska klara av sina studier. Ändamålsenliga studieplatser innebär att det ska finnas en bred variation kring hur studieplatserna ser ut, där dessa också kan fylla olika typer av behov beroende på vad den enskilda studenten behöver, vilket inkluderar tysta miljöer, ytor som möjliggör grupparbeten, och platser som är anpassade för enskilda studier. Behoven berör också studieplatsens utformning i övrigt. Universitetet är studenternas arbetsplats och därmed gäller samma krav på ergonomiskt utformade och tillgänglighetsanpassade studieplatser för studenter som för universitetsanställdas arbetsmiljö.

Detsamma gäller föreläsningssalar där även dessa ska vara ergonomiskt utformade och tillgänglighetsanpassade för att möjliggöra för alla studenter att fullt ut kunna ta del av sin utbildning. Att det dessutom finns olika typer av föreläsningssalar eller andra typer av undervisningslokaler som möjliggör för olika typer av undervisning är en viktig faktor för en ändamålsenlig utbildning. Krav på en god fysisk arbetsmiljö ska upprätthållas oavsett var undervisning bedrivs. Med ett ökat antal studenter som befinner sig i Campus NUS lokaler behöver dessa vara anpassade efter en studiemiljö som också är en sjukhusmiljö.

Problembeskrivning

Idag är många studieplatser på campus utformade för att möta olika typer av behov hos studenterna, däremot finns behov av att i snabbare takt kunna anpassa utformning efter studenternas efterfrågan. Utöver detta behöver grundutbudet av studieplatser vara tillräckligt brett för att möjliggöra anpassningar som möter olika studenters behov. Ett ojämlikt förhållande mellan utbud och efterfrågan leder till att studenter trängs på vissa ytor, medan andra ytor står outnyttjade. Universitetets förmåga att kunna anpassa och erbjuda ett brett utbud av studieplatser är avgörande för att upprätthålla både studiero och en god utbildningskvalité.

Detsamma gäller vid ombyggnationer och renoveringar av ytor där studieplatser är förlagda. När studieplatser försvinner vid ombyggnation eller renovering behöver såväl antal studieplatser som behovet studieplatsen fyller tas i lika beaktning som det faktiska antalet platser. Det betyder att om X antal studieplatser försvinner från en tyst yta, behöver dessa platser ersättas med lika många studieplatser på en annan tyst yta. Tillfälliga bortfall av studieplatser måste kompenseras med alternativa lösningar, så att studenter och studiekvaliteten inte drabbas negativt. En tydlig plan, som dessutom meddelas studentkårerna, för hur studieplatser ersätts, både till antal och funktion, bör vara en självklar del av alla ombyggnads- och renoveringsprojekt.

Vid bokning av föreläsningssalar ska det aldrig förekomma att studenter behöver stå för att den bokade lokalen inte är tillräckligt dimensionerad för att inhysa den aktuella föreläsningen. Att detta förekommer är dels problematiskt utifrån att salens föreskrivningar om maxantal personer i lokalen inte respekteras, vilket utgör en brandfara. Dels är det problematiskt utifrån att studenter inte ges möjlighet att tillgodogöra sig sin utbildning när studenten behöver stå, vilket också signalerar en brist på respekt för studenternas rätt till en fungerande studie- och arbetsmiljö. Att studenter ska kunna förvänta sig en grundläggande fysisk tillgänglighet till utbildning borde vara en självklarhet.

Att detta sker är inte enbart ett resultat av att salar som inte är tillräckliga i storlek bokas, utan också att universitetet i viss utsträckning över huvud taget saknar salar som är dimensionerade för vissa klasser. I relation till detta behöver det finnas en rak linje mellan de planeringstal som sätts upp och universitetets lokalutbud. Sambandet mellan antalet antagna och registrerade studenter och tillgängliga undervisningslokaler borde vara grundläggande.

Även på Campus NUS måste studenter ges goda förutsättningar att genomföra sin utbildning, vilket förutsätter tillgång till ändamålsenliga lokaler. Lokalfrågorna gällande Campus NUS är avhängig av att det finns en god kommunikation mellan universitetet, Region Västerbotten, och studenternas företrädare. I relation till detta finns det upplevda brister som påverkar studenternas arbetsmiljö liksom utbildningskvalité. Utöver detta upplever studenter som har patientkontakt brister i patientsäkerheten på grund av dåligt underhållna lokaler och omklädningsrum. När kommunikationen brister mellan studentkårerna och regionen, behöver universitetet fortsatt ta en aktiv roll som mellanhand mellan studentkår och region.

Studentkårernas förslag till åtgärder

- Att samtliga sittplatser i föreläsningssalar ska ha god tillgång till eluttag för laddning av datorer.
- Att revidera Regler för lokaler (FS-1.1-1454-22) i syfte att göra det otillåtet att nyttja och boka föreläsningssalar som inte är dimensionerade för det antal studenter som planeras använda salen för utbildningsmoment.
- Att universitetet fortsatt stödjer studentkårerna i att etablera effektiva samtal med rätt beslutsfattare inom regionen för att åtgärda de brister som påverkar studenterna genom terminsvisa dialogmöten mellan studentkår, universitet och region.

1.4.3. Tentamenssalar

Studentkårernas grundsyn

Att skriva tentamen är ett kritiskt moment under den enskilda studentens utbildning. Att en god studiemiljö upprätthålls i tentamenssalar är därmed en grundläggande aspekt. God studiemiljö innefattar dels avsaknad av störningar som kan påverka resultatet negativt, dels att tentamenssalarna är anpassade efter studentgruppens behov och storlek. Vidare behöver tentamenssalarna vara anpassade för alla studenter och eventuella stödresurser behöver finnas tillgängliga och närvarande på plats i lokalen. Det innebär till exempel att studenter med särskilt stöd ska garanteras likvärdiga förutsättningar. Det är också avgörande att tentamensvakter är tillräckligt informerade om dessa behov. Vidare behöver teknisk utrustning fungera utan risk för att detta påverkar skrivtiden negativt eller bidrar till störningar.

Problembeskrivning

De senaste åren har antalet salsförlagda tentamina ökat, vilket också ställer ökade krav på tillgängliga tentamenslokaler. Trots denna ökning har det nya tentamenshuset Aurora färre skrivplatser än Östra paviljongen, där tentamen dessutom ska samsas om platserna med ordinarie undervisning. Detta innebär att andelen tentamen som skrivs på kvällar eller helger kommer öka, vilket inte ligger i linje med universitetets egna regler för provtider där dessa normalt ska förläggas till vardagar mellan 08.00 - 17.00 (FS-1.1-574-22 Regel för betyg och examination). I förlängningen innebär detta att andelen tentamen som förläggs till externa lokaler såsom IKSU, Nolia och Ersboda Folkets hus också kommer öka.

Detta är inget problem i sig, men dessa lokaler saknar de resurser som normalt sett är en självklarhet i en tentamenssal, vilket påverkar studiemiljön under tentamensskrivning negativt. När tentamen förläggs till externa lokaler utan tillgång till samma förutsättningar som ordinarie tentamenslokaler äventyras likvärdigheten i examinationen, och kan också bidra till en ökad stressnivå hos studenterna.

Än mer drabbar detta studenter som läser en utbildning på distans eller en decentraliserad utbildning, där dessa i större utsträckning drabbas av att behöva skriva tentamen på obekväma tider. Obekväma tider på kvällar och helger kan krocka med familjeansvar eller andra åtaganden, vilket inte enbart gäller studentgrupperna på distans- eller decentraliserade utbildningar. Dessutom uppfattar studenter det som ofördelaktigt att vara skrivna i vissa kommuner eftersom det där kan utgå en avgift för att skriva tentamen, vilket är en orättvisa som riskerar att fördjupa skillnader mellan olika studentgrupper och ställa olika studentgrupper mot varandra.

Antalet studenter som är i behov av särskilt stöd vid salstentamen ökar också, vilket skapar ytterligare utmaningar eftersom det i det beviljade eller rekommenderade stödet kan ingå att skriva tentamen i ett enskilt rum. Detta behov kommer Aurora kunna möta i större utsträckning än vad Östra paviljongen tidigare gjort, men problematiken med för få tentamensplatser i relation till antalet salstentamina, samt att tentamen behöver samsas om lokalerna med ordinarie undervisning skapar problem för studenter med särskilt stöd. Även externa tentamenslokaler behöver kunna möta studenternas särskilda behov i samma utsträckning som ordinarie tentamenslokaler.

Studentkårernas förslag till åtgärder

- Att inte bedriva undervisning i Aurora under det första året (2025-09-01 till 2026-06-07) i syfte att utvärdera behovet av antalet undervisningsstolar kontra tentamina och tentamensplatser.

1.5. Studentinflytande och samverkan

1.5.1. Kursvärderingar och kursutvärderingar

Studentkårernas grundsyn

Kursutvärderingar är en av nio aktiviteter som ingår i Umeå universitets kvalitetssäkringssystem och utgör ett viktigt verktyg för att säkerställa och utveckla utbildningens kvalitet. De ger värdefull insikt i studenternas upplevelser och fungerar som underlag för kontinuerlig utveckling. Utöver sitt syfte som en del av kvalitetssäkringssystemet är kursutvärderingarna ett konkret uttryck för studentinflytande eftersom de ger studenter möjlighet att påverka och förbättra sin utbildning. Alla synpunkter som inkommer ska väga lika tungt oavsett om de är positiva eller negativa, och möjlighet till anonymt deltagande bör alltid ges.

Oavsett kurs ska studenterna vid varje kurstillfälle erbjudas möjlighet att genomföra en kursutvärdering. Därtill ska institutionerna aktivt arbeta med sin utbildningskvalitet både i allmänhet och via de synpunkter som inkommer via kursutvärderingar i synnerhet. Alla studenter ska också ges återkoppling på kursutvärderingen, och i återkopplingen ska även eventuella åtgärder presenteras. Utöver detta bör det vara en självklar del av varje institutions arbete med utbildningskvalitet att aktivt uppmuntra studenter att besvara kursutvärderingarna, för att på så sätt bidra till dess pålitlighet.

Problembeskrivning

Kursutvärderingar hanteras ofta som ett naturligt inslag i varje kurs, men studenter ges sällan information om hur dessa utvärderingar kommer tas om hand, vilka åtgärder som kommer vidtas eller vilka synpunkter som lyfts tidigare. Brist på återkoppling och tydlig kommunikation kring hur arbetet med kursutvärderingar tar vid minskar studenternas motivation att delta i utvärderingsarbetet. Detta leder till att relevant information och återkoppling från studenterna inte når berörd institution och att kursansvarig inte får tillräckligt underlag för att kunna göra en säker analys av studenternas upplevelse av kursen. I förlängningen får detta också konsekvenser för kursutvärderingarnas roll som en av nio aktiviteter i universitetets kvalitetssäkringssystem och det kontinuerliga kvalitetsarbetet, vilket också bidrar till brister i kvalitetssäkringssystemet som helhet.

Avsaknaden av ett öppet register med inkomna synpunkter från tidigare kursutvärderingar utgör ett hinder för studenter att kunna ta del av vilka kvalitetsåtgärder som vidtagits och huruvida problem kopplade till en viss kurs är återkommande eller unika för det specifika utbildningstillfället. I dagsläget är det svårt för studenter, och i synnerhet förtroendevalda studentrepresentanter, att följa upp och föra vidare frågor till program- eller institutionsnivå, vilket försvårar arbetet med studentinflytande och försämrar möjligheterna till konstruktiv dialog mellan studenter och utbildningsansvariga.

Kursutvärderingar är inte bara ett verktyg för återkoppling till undervisande lärare och kursansvarig, utan också ett forum där studenter får möjlighet att bidra till utbildningens utveckling. För att dessa kursutvärderingar ska fylla sin funktion krävs ökad transparens, strukturerad återkoppling och ett tillgängligt synliggörande av vad som framkommit via kursutvärderingarna och vad detta lett till.

Studentkårernas förslag till åtgärder

- Att ett öppet register för alla kursutvärderingar ska finnas tillgängligt på Studentwebben under "Dina studier" och "Hitta kursutvärderingar".
- Att återkoppling från nuvarande och föregående kursutvärderingar publiceras på Canvas för varje berörd kurs och program.

1.5.2. Studentinflytande

Studentkårernas grundsyn

Studenterna ska vara en självklar del av universitetets arbete i alla frågor och på alla olika nivåer som på något sätt berör studenterna. Denna samverkan ska ske på ett sätt som gör det möjligt för studentrepresentanter att medverka i arbetet, utan krav på förkunskaper. Studentrepresentanter, oavsett om de befinner sig på programrådsnivå eller i universitetsstyrelsen, ska känna sig välkomna och uppleva möjlighet till påverkan. Språk i dokument och mötenas struktur bör vara begriplig och anpassad för att inkludera alla deltagare, oavsett tidigare erfarenheter av uppdraget.

Att detta möjliggörs samtidigt som det fortsatt finns ett starkt intresse för påverkan hos studentpopulationen är studentkårernas och universitetets gemensamma ansvar. Studentrepresentanter och studentinflytande bidrar med viktiga perspektiv i beslutsfattandet. När studenter inkluderas i beslutsfattandets alla led skapas bred förankring i hela universitetets verksamhet. Studentinflytande bör ses som en naturlig del av verksamheten.

Problembeskrivning

Den mest naturliga ingången för påverkan för en student är oftast via programråden. Vid programråd såväl som vid övriga råd och organ på universitetet, oavsett nivå, ska studentrepresentanter tillsättas via respektive studentkår. Det finns dock variationer i hur tillsättningen av studentrepresentanter hanteras i praktiken. I de flesta fall fungerar detta bra, men på lägre nivåer tillsätts ofta studentrepresentanter av lärarna själva, utan att meddela att detta skett eller vem som tillsatts till studentkåren. Detta bidrar till problem både vad gäller studentinflytandets oberoende, såväl som förankringen i studentkårernas interna led.

När en studentrepresentant väl är utsedd, oavsett hur tillsättningen har gått till, är det avgörande att personen ges rätt förutsättningar att lyckas i sitt uppdrag. Det inte ovanligt att dessa saknar erfarenhet av liknande arbete, medan övriga representanter i råden eller organen i stället har bred erfarenhet från både universitetets verksamhet i allmänhet och rådet eller organet i synnerhet. Detta kunskapsglapp bidrar till en obalans i möjlighet till påverkan och det går inte heller att anta att studentrepresentanten lätt ska skaffa sig den förståelse som krävs för uppdraget.

Eftersom studentrepresentation och studentinflytande ligger i studentkårernas och universitetets gemensamma intresse, behöver universitetet tillsammans med studentkårerna arbeta för en ökad synlighet av uppdraget såväl som tillgänglig information om vem som är ansvarig för ett visst råd och organ samt vilka övriga som ingår i organet. Att denna information ska vara lättillgänglig för både gemene student och studentkårerna bör vara en självklarhet i arbetet för att möjliggöra studentinflytande. Det måste också finnas en medvetenhet om att studentkårernas minne ofta är kortare än universitetets till följd av att personer oftare byts ut, och att den ovan nämnda informationen finns tillgänglig bidrar till att stärka studentkårernas organisatoriska minne.

Utöver den praktiska tillgången till information måste också studentinflytandet säkerställas på systemnivå, i enlighet med gällande regelverk. Enligt högskolelagens föreskrifter ska studenter finnas representerade i alla beslutsled, från beredande till beslutande nivå. Att så inte alltid är fallet bidrar dels till att beslutsfattandet emellanåt inte uppfattas som väl förankrat hos studentkårerna, dels till att det emellanåt är svårt att få en uppfattning om hur beredande och förankring sett ut innan det faktiska beslutet fattas. Därtill behöver universitetet stärka sin medvetenhet, på alla nivåer, om att det vid universitetet finns tre studentkårer. Viktig information och kommunikation har vid flera tillfällen inte nått alla tre studentkårer trots deras respektive rätt till tillgång på denna information.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet upprättar ett öppet, tillgängligt och samlat register över samtliga råd och kommittéer där studentrepresentanter finns på universitets-, fakultets- och institutionsnivå. Registret bör innehålla en kort beskrivning av organet, antal ledamöter och mötesfrekvens.
- Programråd eller motsvarande ska finnas vid samtliga program med en mötesfrekvens på minst två träffar per termin.

1.5.3. Studerandearbetsmiljöombud

Studentkårernas grundsyn

Studerandearbetsmiljöombud är en central del av universitetets systematiska arbetsmiljöarbete. Deras närvaro i universitetets arbetsmiljöarbete är viktig både ur ett studentinflytandeperspektiv, eftersom studenter påverkas direkt av universitetets arbetsmiljö, och för att säkerställa att arbetsmiljöfrågor bevakas ur alla relevanta perspektiv. Att frågor som rör arbetsmiljö diskuteras och bearbetas tillsammans med studenter gör också arbetsmiljöarbetet förankrat i alla nivåer, från ledning till enskild student.

Studerandearbetsmiljöombuden ska ha möjlighet att medverka i samtliga relevanta delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet. I sin helhet ska studerandearbetsmiljöombuden alltid betraktas som en självklar del av universitetets arbetsmiljöstruktur och de ska likställas med personalens arbetsmiljöombud.

Problembeskrivning

De regelverk som styr studerandearbetsmiljöombudens roll brister i att uppfylla arbetsmiljölagens föreskrifter om samverkan mellan studerandearbetsmiljöombuden och prefekt eller motsvarande. Trots att studenter omfattas av arbetsmiljölagen garanteras inte studerandearbetsmiljöombuden ett tillräckligt deltagande i universitetets arbetsmiljöarbete. Det är heller inte säkerställt att information om förändringar som påverkar studenternas arbetsmiljö, såsom ombyggnationer eller förändringar av lokaler, når studerandearbetsmiljöombuden och i förlängningen studenterna i tillräckligt god tid. Detta skapar ett glapp mellan studenternas faktiska arbetsmiljö och den nivå av insyn och inflytande som lagen föreskriver.

Samverkan mellan studerandearbetsmiljöombuden och övriga delar av det systematiska arbetsmiljöarbetet sker inte med den regelbundenhet eller den struktur som vore önskvärd. I vissa fall bygger samverkan på enskilda prefekters initiativ snarare än att vara en etablerad och självklar del av det systematiska arbetsmiljöarbetets led. Ett gott informationsflöde är avgörande för att säkerställa ett likvärdigt och väl förankrat arbetsmiljöarbete där även studenternas perspektiv beaktas och tillvaratas.

Utöver att regelverk bör ligga i linje med lagstiftning samt att samverkan ska ske regelbundet och systematiskt bör det också ligga i universitetets intresse att inte bara inkludera studerandearbetsmiljöombud, utan också arbeta tillsammans med studentkårerna för att utbilda dessa för uppdraget. I dagsläget ges viss utbildning via universitetet medan studentkårerna själva står för merparten. Att det förefaller sig så kan bli problematiskt utifrån att universitetet besitter mer aktuell och relevant information om det systematiska arbetsmiljöarbetet. Bristen på ett gemensamt ansvar för studerandearbetsmiljöombuden och deras utbildning kan leda till att studerandearbetsmiljöombuden känner sig otillräckligt förberedda och att de saknar viktig information för att kunna delta på jämlika villkor i arbetsmiljöarbetet.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att regel införs så studerandearbetsmiljöombud inkluderas i arbetsmiljöarbetet samt informeras om förändringar av relevans för studenternas arbetsmiljö vid likaså institutioner, fakulteter och universitetscentral nivå. Tydliga riktlinjer ska också fastställas för hur samverkan ska ske mellan studerandearbetsmiljöombuden och prefekt.
- Att kontaktuppgifter till studerandearbetsmiljöombud vid alla institutioner ska finnas lättillgängliga på Studentwebben under "Stöd och hjälp".

1.6. Undervisning

1.6.1. Artificiell Intelligens

Studentkårernas grundsyn

Vi lever i en tid där AI snabbt integreras i alla delar av samhället, och där universitetet inte kan vara ett undantag. AI bör, likt andra digitala verktyg, vara en självklar del av universitetets verksamhet, men inom bestämda ramar som tydliggör när AI kan vara ett stöd och verktyg i lärprocessen eller när det riskerar att underminera självständig kunskapsinhämtning och kritiskt tänkande. I detta arbete bör studentkårer, studenter och universitetspersonal samarbeta för att säkerställa att AI används på ett ansvarsfullt och konstruktivt sätt.

Problembeskrivning

Ett stort antal lärare såväl som studenter har AI som en integrerad del av sin vardag, där vissa institutioner uppmuntrar sina studenter att se AI som ett verktyg i sina studier. Samtidigt finns det andra institutioner som däremot är emot all användning av AI och betraktar det som ett hot mot den akademiska integriteten. Denna åsiktsklyfta och skillnad i inställning gentemot AI skapar osäkerhet, där den ena sidan ser potentialen i AI, medan den andra vill stänga det ute. Det blir därmed otydligt för studenterna vilka förväntningar och regler som gäller.

I och med de skilda åsikterna skapas oklarheter kring om det finns riktlinjer kring användning av AI, och huruvida dessa riktlinjer är lokala eller om de gäller för den enskilda studenten oavsett kurs och oavsett institution som ger kursen. Många studenter medger att de använder AI för att strukturera texter, säkerställa korrekt grammatik eller använder AI som ett bollplank i ett arbetes idéstadium. I vissa kurser förbjuds AI helt, vilket också utgör ett hinder för en student att dra nytta av verktygets pedagogiska potential, medan andra kursupplägg lämnar dörren öppen för otillåten användning. Utan tydliga riktlinjer kan dessa välmenande försök felaktigt uppfattas som fusk, trots att till exempel korrekt grammatisk struktur inte examineras genom kursens FSR. Det gör att det kan finnas en oro bland studenter gällande att de kan anklagas för en felaktig användning av AI och drabbas av konsekvenser även när de gjort arbetet själva.

Det har dessutom framkommit att lärare själva använder AI i utformning och rättning av examinationer, något som påverkar examinationens rättssäkerhet och förstärker osäkerheten kring hur och när AI kan och får användas. När delar av bedömningen sker med AI-verktyg uppstår en misstro kring huruvida studentens prestation bedöms korrekt. Det blir därmed tydligt att varken studenter, lärare eller examinatorer vet hur AI kan eller får användas vid examination. Tillsammans skapar detta misstro mot examinationens utfall och mot utbildningssystemets integritet.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet utformar och tar fram centrala riktlinjer för användning av AI.

1.6.2. Campusutbildning och distansutbildning

Studentkårernas grundsyn

Alla studenter vid Umeå universitet ska erbjudas en likvärdig utbildning som lever upp till de förväntningar i den utbildningsbeskrivning som anges vid ansökan. Detta ska gälla oavsett utbildning och är oavsett om utbildningen är campus- eller distansbaserad. Distansutbildningar ska bedrivas digitalt och campusförlagd utbildning ska bedrivas på campus om det är angivet vid ansökan.

Problembeskrivning

Under pandemin skedde en snabb omställning av alla campusbaserade utbildningar till distans för att på så sätt minska smittspridningen. Efter pandemin har dock digital undervisning blivit alltmer vanligt förekommande i campusbaserade utbildningar, där argument som resursbesparing och resurseffektivitet ofta används. Detta är särskilt vanligt vid utbildningar som ges både via campus och distans, där dessa ofta samkörs och lånar resurser av varandra. Detta gör att utbildningen riskerar att inte motsvarar informationen i utbildningens ansökan. En student som ansökt till en campusbaserad utbildning ska kunna förvänta sig att alla kursmoment bedrivs på campus.

Olika moment fungerar olika bra beroende på om de genomförs digitalt eller fysiskt. En del moment kan, och efterfrågas också av studenterna, genomföras digitalt, till exempel kortare frågestunder. Generellt är det dock svårt att uppnå ett likvärdigt resultat av en viss aktivitet om den genomförs digitalt om den ursprungligen är avsedd att ske fysiskt. Utbildningar som grundar sig i samtal och kollaborativa insatser begränsas särskilt när de flyttas till digital form. Utbildningar som förekommer som både distansprogram och campusprogram bör därför hållas åtskilda eftersom dessa har olika förutsättningar, och bygger på olika pedagogiska upplägg som är anpassade efter dessa förutsättningar. Om campusförlagda utbildningar sammanflätas med distansförlagda utbildningar, eller vice versa, uppstår ojämlika förutsättningar som drabbar utbildningskvaliteten negativt.

Många distansutbildningar är inte helt nätbaserade, utan inkluderar fysiska träffar. Dessa upplevs dock inte alltid vara vare sig effektiva eller meningsfulla. För distansstudenter innebär dessa fysiska träffar ofta extra kostnader i form av resor, boende och tidskrävande planering, vilket inte nödvändigtvis är ett problem så länge dessa förutsättningar är tydligt angivna vid ansökan till utbildningen. Problemet uppstår när träffar förläggs på ett sätt som kräver att studenter vistas i exempelvis Umeå under längre perioder än nödvändigt, såsom när en kurs avslutas på en fredag och nästa påbörjas följande måndag eller efter en helgdag.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att campusutbildning inte ska samköras med distansförlagd utbildning för att spara på lärarledd undervisning.
- Att universitetet erbjuder kompetensutveckling inom hybridundervisning som en del av den högskolepedagogiska utbildningen.
- Att riktlinjer tas fram som tydliggör antal tillåtna campusträffar inom distansutbildning, samt att campusträffar ej ska förläggas med helgdagar som mellanrum.
- Att riktlinjer tas fram som tydliggör att campusutbildning ska vara förlagd till campus samt tydliggör när digitala inslag kan tillåtas ersätta campusförlagd undervisning.

1.6.3. Digitala verktyg

Studentkårernas grundsyn

I ett samhälle där digitala lösningar blir allt vanligare blir det också allt viktigare att de digitala lösningarna lever upp till de krav som det omgivande samhället ställer på dem. Utbildning är inget undantag och Umeå universitet tillhandahåller och arbetar idag med en rad digitala verktyg som studenterna kan använda för att söka information, kommunicera med lärare, genomföra uppgifter och hantera andra krav som utbildningen ställer. Det är därmed viktigt att dessa digitala verktyg fungerar som de ska, att de är användarvänliga och att konsekvenserna av tekniska problem varken blir studenternas ansvar eller börda.

Problembeskrivning

Idag upplever studenter emellanåt stora problem med de digitala verktyg som tillhandahålls via universitetet. Canvas och Inspira Assessment är två verktyg som universitetet använder sig av i stor utsträckning och de är därmed två viktiga delar av en students utbildning. Det är också de två digitala verktyg som orsakar flest problem för studenter. Att så är fallet blir problematiskt i relation till den höga användningsgraden som verktygen har under den enskilda studentens utbildning.

Canvas upplevs ofta som svårnavigerat och otydligt, där det kan vara svårt att hitta relevant information eller förstå hur man ska orientera sig på dess olika sidor. Otydligheten ökar också när såväl enskilda lärare som hela institutioner använder Canvas på olika sätt, vilket leder till att en student som läser en utbildning vid flera institutioner riskerar att ständigt behöva lära om hur man ska interagera med plattformen. Det behövs därför en likartad grundstruktur som följer med oavsett lärare, kurs eller institution, vilket både skulle förbättra studenternas digitala arbetsmiljö och bespara studenter och lärare tid. Bland annat skulle denna grundstruktur behöva innefatta standardiserade platser i systemet för information om uppgifter, gruppindelningar, scheman och obligatoriska inlämningsuppgifter.

Inspira Assessment används främst vid digitala salstentamina, och trots det kritiska moment som en tentamen innebär för studenten finns många utmaningar med systemet. Inledningsvis är det inte alltid anpassat för studenter med rätt till pedagogiskt stöd, där studenter som beviljats till exempel talsyntes eller rättstavningsverktyg, kan förlora tillgången till sitt stöd när de använder Inspira. Systemet tenderar också att användas vid kurser där en digital tentamen inte alltid är det optimala valet, framförallt inte när studenter behöver använda sig av uträkningar för att kunna svara på frågorna och där en handskriven tentamen i stället hade varit att föredra. Ytterligare problem uppstår när studenter inte har rätt version av programmet installerat eller har en version som är för ny, vilket hindrar tillgången till tentamen.

Både Canvas och Inspira drabbas med jämna mellanrum av tekniska problem, vilket både försvårar tillgången till kursmaterial och försvårar examinationer. Det kan handla om att inlämningssidor på Canvas inte finns eller fungerar, eller att Inspira behöver uppdateras och att skrivtid därmed försvinner på grund av systemfel i mjukvaran som studenterna inte har kontroll över. Trots att problematiken beror på systemen snarare än studenten är det den enskilda studenten som drabbas genom att den hindras från att lämna in uppgifter i tid eller får mindre tid på sig att färdigställa en salstentamen.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att ta fram en lathund med standardiserade upplägg på Canvas som ska användas på alla institutioner.
- Att inkludera riktlinjer som tydliggör att skrivtiden förlängs om tekniska problem som studenten ej råör över uppstår vid digital salstentamen i Regel för salstentamen (FS-1.1-405-23).

1.6.4. Kursplaner

Studentkårernas grundsyn

Tydligt formulerade kursplaner skapar viktig förutsägbarhet och lägger också grunden för rättssäkra examinationer. Kursplanens bestämmelser är juridiskt bindande och det är viktigt att såväl lärare som studenter är medvetna om de gemensamma villkoren för kursen. Att kursplanerna därtill är aktuella, lättillgängliga och begripliga ökar förutsättningarna för alla studenter oavsett språkbakgrund eller tidigare erfarenheter att ta del av informationen i kursplanerna utan hinder, vilket främjar jämlika villkor för studier.

40

Problembeskrivning

Trots det viktiga i att kursplaner är aktuella, lättillgängliga och begripliga och på så sätt skapar likvärdiga förutsättningar, uppmärksammas ofta kursplaner som använder svårbegripliga formuleringar och brett skrivna former för examination. Det förekommer också skrivningar som öppnar upp för läraren att under pågående kurs besluta om examinationsform för en uppgift. Denna öppning skapas genom formuleringar som "examination sker genom X eller Y". Ytterligare förekommer exempel på villkorade formuleringar där det är otydligt huruvida examination ens kommer att ske, vilket möjliggörs genom formuleringar som "examinationsform X kan förekomma". Tillsammans skapar detta inte bara svårtolkade kursplaner, utan väcker frågan om huruvida "antingen/eller-formuleringar" är juridiskt bindande.

Denna typ av otydlighet påverkar både rättssäkerheten och tillgängligheten negativt, eftersom studenter får svårare att både planera sina studier och samtidigt förstå vad som förväntas av dem. Tydliga och konsekventa kursplansformuleringar gynnar inte enbart studenter, utan även lärare eftersom en klar struktur underlättar kursens genomförande samt minskar risken för missförstånd. Det tydliggör dessutom ansvarsfördelningen mellan universitetet och studenten, där det åligger universitetet att säkerställa att kraven för examination framgår i förväg, medan det åligger studenten att genomföra examinationen i enlighet med universitetets regelverk.

I dagsläget finns inget krav, varken i universitetets interna regelverk eller i högskolelagen, att i kursplaner ange det exakta antalet lika eller olika examinationsformer som en kurs innefattar. Detta skapar diskrepans mellan olika institutioner vad gäller angivelse av exakt antal prövande moment under rubriken "Examination". Det råder, institutioner emellan, delade meningar om hur tydligt inramad en kursplan bör vara, samtidigt som studenternas förväntningar kring förutsägbarhet är tydliga. Det uppstår därmed meningsskiljaktigheter mellan studenternas förväntan på förutsägbarhet och institutionernas möjlighet till flexibilitet. För att undvika osäkerhet och främja rättssäkerhet krävs en tydligare samsyn kring hur kursplaner bör utformas, där både studenternas behov av förutsebarhet och institutionernas behov av flexibilitet beaktas.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att universitetet upprättar nya riktlinjer kring kursplanens bestämmelser om examinationsformer, som ställer högre krav på tydlighet. I synnerhet en avrådan från att använda villkorade examinationsformer och antingen/eller-formuleringar.
- Att det vid angivelse av examinationer finns en tydlig medvetenhet vid benämning av examinationsformer i singular samt plural, vilket kräver tydligt tillhandahållande av information till universitetets institutioner.

1.6.5. Pedagogik

Studentkårernas grundsyn

God pedagogik är en grundpelare i den verksamhet som bedrivs vid universitetet och som studentkårerna bevakar. Utan en god pedagogik blir det svårt att upprätthålla både goda studieresultat och en hög utbildningskvalitet. Den mest avgörande aspekten av god pedagogik är pedagogiskt kunniga lärare som aktivt arbetar för att upprätthålla och säkerställa den utbildningskvalitet både universitetet som helhet och studentkårerna strävar efter. Långsiktiga satsningar på kompetensutveckling i pedagogik främjar god undervisning och leder till en hög utbildningskvalitet över tid.

Problembeskrivning

En lärare med hög pedagogisk kompetens vet hur kunskap bäst förmedlas, hur kursupplägg planeras och vad som fångar studenternas intresse. För att lyckas med detta krävs dock mer än bara god ämneskompetens, det förutsätter också att det pedagogiska material som förmedlas är aktuellt och väl genomarbetat. Ett återkommande problem som studenter uppmärksammat är att vissa lärare tenderar att återanvända undervisningsmaterial utan att detta uppdaterats. Det kan till exempel röra sig om kurssidor på Canvas som inte revideras mellan kurstillfällena, och förinspelade föreläsningar med inte längre aktuell litteratur eller felaktiga tentamensdatum. Detta riskerar att leda till felaktig information eller föråldrade instruktioner och bidrar inte heller till ett effektivt pedagogiskt upplägg. För att säkerställa en god pedagogisk standard krävs det därför att undervisningsmaterial kontinuerligt granskas, revideras och anpassas efter det aktuella kurstillfället.

Ytterligare ett återkommande problem kopplat till pedagogik rör studenternas upplevelse av bristande pedagogisk kompetens hos handledare, särskilt i samband med examensarbeten. Trots att god pedagogisk förmåga är en central del av handledarskapet saknas det i dagsläget regelverk som möjliggör för studenter på grund- och avancerad nivå att byta handledare under arbetets gång, vilket däremot tillåts för studenter på forskarnivå. Bristen på denna typ av regelverk kan få konsekvenser för det självständiga arbetets slutprodukt, vilket blir särskilt aktuellt om handledarskapet präglas av otydlig kommunikation, brist på engagemang och avsaknad av relevant återkoppling till studenten.

För att säkerställa likvärdiga villkor för alla studenter, oavsett nivå av akademisk utbildning, krävs ett tydligt regelverk som gör det möjligt för studenter på grund- och avancerad nivå att byta handledare.

Umeå universitet har lärare med hög pedagogisk kompetens och samtidigt också ett välutvecklat system för pedagogisk meritering som utmärker universitetet i en nationell kontext. Studentkårerna ser ett stort värde i detta, både vad gäller systemet i sig och i de pedagogiskt meriterade lärarna. Ett system som skapar incitament för lärare att vilja genomgå fortbildning och kompetensutveckling är också ett system som gynnar den enskilda studenten, och som bidrar till en förbättrad utbildningskvalitet. Det är också viktigt att studenter får tillgång till tydlig information och statistik om andelen meriterade lärare inom olika utbildningar. En sådan transparens skulle inte bara öka utbildningskvaliteten, utan också synliggöra och öka uppskattning av de lärare som genomgått relevant fortbildning och kompetensutveckling.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att en datummärkning för allt pedagogiskt material såsom förinspelade föreläsningar, Canvassidor och lathundar, införs som tydliggör när materialet skapats.
- Att universitetet upprättar statistik kring andelen meriterade och excellenta lärare verksamma vid lärosätet samt tillgängliggör denna på universitetets hemsida under "Utbildning".

1.6.6. VFU

Studentkårernas grundsyn

Den verksamhetsförlagda delen av en utbildning är en viktig praktisk erfarenhet för studenterna som förbereder dem för deras framtida yrkesroll. Under den verksamhetsförlagda utbildningen vävs teoretiskt förvärvade kunskaper samman med praktiska moment som rustar studenterna inför framtiden. För många studenter är det också ett uppskattat utbildningsmoment där de inte bara får möta sin framtida profession på ett praktiskt plan, utan även knyta kontakter inför sin framtida karriär.

Problembeskrivning

Den verksamhetsförlagda utbildningen är, trots sin praktiska karaktär, lika viktig som de teoretiska delarna av en utbildning. Det är därför av stor vikt att också denna del av utbildningen sker på ett kvalitetssäkert sätt och att samma krav vad gäller utbildningskvalitet, arbetsmiljö och administration innan, under och efter, ställs på såväl de teoretiska delarna av utbildningen som de praktiska.

Ett vanligt förekommande problem för studenter under den verksamhetsförlagda utbildningen är att det saknas tydliga kanaler för att lyfta arbetsmiljöproblem kopplade till placeringen. Det kan röra problem som kan kopplas till både den fysiska och psykosociala arbetsmiljön, såväl som den organisatoriska. När utbildningen sker ute i en verksamhet upplevs det otydligt vem som är ansvarig om det uppstår arbetsmiljöproblem som kan härledas till exempelvis en handledare. Att det saknas tydliga kanaler, och tydlig information om var studenten kan vända sig, blir särskilt problematiskt med tanke på hur viktig den verksamhetsförlagda utbildningen upplevs vara som del av utbildningen.

En viktig del av arbetet med att säkerställa hög kvalitet i både arbetsmiljö och utbildningskvalitet är att den pedagogiska kompetensen upprätthålls hos handledarna. Detta kan uppnås genom att handledare genomgår universitetets utbildning för handledarskap. Idag finns inget krav på handledare att genomgå denna utbildning, vilket kan bidra till variationen i kvalitet mellan olika VFU-placeringar.

Ytterligare ett vanligt förekommande problem är de ökade omkostnader en placering kan föra med sig, om denna placering sker långt ifrån boende- eller studieort. Å ena sidan kan detta kräva dubbla boenden med dubbla hyror, och å andra sidan stora kostnader för transport mellan hem och placering. Studenterna har möjlighet att välja mellan dessa två alternativa omkostnader, och blir till viss del kompenserade av universitetet, men i många fall innebär detta ändå att kostnaden för en viss del av en utbildning blir högre än normalt.

Vidare finns en problematik med att vissa utbildningar får flera olika scheman i olika format. Dessa tillhandahålls inte sällan med endast några dagars framförhållning strax innan de börjar gälla och kan också uppdateras med bara en dags förvarning, utan att denna ändring heller meddelas studenten. Den bristande framförhållningen skapar både osäkerhet och stress, och riskerar att påverka upplevelsen av den verksamhetsförlagda utbildningsperioden negativt när fokus hamnar på logistik snarare än innehåll.

Studentkårernas förslag på åtgärder

- Att berörda fakulteter och Lärarhögskolan lyfter in en upphandling av boendelösningar för placerade studenter i redan existerande och framtida VFU-avtal med verksamheter i syfte att minimera studenternas omkostnader.
- Att IA-systemet utvecklas för att inkludera arbetsmiljöproblem kopplade till placering och tydliggör var studenterna ska rapportera problem genom anslag på Canvas.
- Att universitetet tillhandahåller och kontinuerligt uppdaterar statistik på antalet VFU-handledare som genomgått handledarutbildning.
- Att scheman för VFU ska tillhandahållas två (2) månader innan perioden som berörs infaller, och att de berörda studenterna prompt informeras om ändringar i detta.

2. UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ

Despite the fact that the university addressed some of the problems in the doctoral education section of the 2022 report, other issues were left unanswered. Between 2023 and 2025, the representative of doktorander to the Umeå Student Union parliament did qualitative and then quantitative research into the working conditions for all doktorander at the university. The qualitative research was a series of interviews, to which all doktorander represented by the Union were invited. The quantitative research was a survey based on the results of those interviews. 119 doktorander completed this survey, making the results statistically significant for every question.

This report, then, looks back on issues identified in 2022, but also introduces more problems faced by doktorander, as shown in the qualitative and quantitative research. Steps are proposed that the university could take to alleviate those problems. It is the hope of the unions that the administration will carry out a dialogue, with union representatives of doktorander, discussing all the points brought up here.

2.1. Doctoral courses

Problem description

The 2022 report pointed out that doktorander find it difficult to find information about doctoral courses, both at Umeå University and other institutions. Although the university administration has created an internal web page with links to doctoral courses, most doktorander do not use this page. This is because it is disorganised and not kept up-to-date, especially between terms. It remains the case that information on courses is sometimes published a very short time before the course starts. Only 50% of doktorander say that doctoral course offerings are organised and searchable.

Student unions' proposal for action

- That the university improve information and long-term predictability about doctoral courses, similar to existing research school programs.

2.2. Equal access to offices and infrastructure

Problem description

Doktorander are often encouraged to work full-time at the office. However, only 33% of doktorander have their own office space. The rest either share offices, which can be significant distances away from their main workplace or have to find a working space on a day-to-day basis, carrying equipment with them to ensure data safety. Adding to that, a significant amount of doktorander have insufficient access to university infrastructure such as computers and printers, login credentials for Aktum, UmU-card for department access, etc, which greatly impedes their ability to carry out their PhD studies as intended.

Meanwhile, many higher-ranking faculty members such as professors have their own offices on campus, but rarely use them, due to working from other locations. Qualitative research shows that doktorander feel this is unfair. Much of the university office space remains empty, while doktorander have no or not enough working space.

Student unions' proposal for action

- That the university explore a policy of distributing offices based on the needs of employees, rather than status in the academic hierarchy.
- That the university provide all doktorander with the access to infrastructure and equipment required to carry out their studies.

2.3. Integration of international doktorander

Problem description

As the number of international doktorander rises, problems are being reported with their integration into the university and departments. 86% of international doktorander feel that they have not been given enough opportunities to learn Swedish at the university. Over 30% of international doktorander feel that they are not given enough teaching opportunities. 50% of doktorander feel that their department does not have enough international guest researchers. Meanwhile, 60% think that the social environment in their department is split at least somewhat between Swedish and non-Swedish speakers.

Generally, only 20% of international doktorander feel that, for them, there are adequate integration activities at the university. Qualitative research shows that although international doktorander find it possible to learn basic Swedish, they often report that learning intermediate or advanced Swedish is almost impossible, because of the lack of Swedish courses at that level. This reduces teaching opportunities for internationals. It also contributes to internationals not being integrated into department cultures and not finding out information to which Swedish speakers have access. The problem is exacerbated by supervisors who actively discourage their students from spending time learning Swedish, which would reduce their time for research. Finally, non-European doktorander have reported that when a department has conflict, they tend not to be favoured and are ruled against, due to their ethnicity.

Student unions' proposal for action

- That the university put resources into significantly increasing the amount of courses available to doktorander to learn intermediate and advanced Swedish.
- That the university promote and encourage efforts to learn Swedish on a systemic level to further integration to ensure it is not seen as 'wasted research time'.
- That the university require departments to provide all official documentation to doktorander in both English and Swedish.
- That the university audit racism in conflict resolution on campus.

2.4. Representation and student empowerment

Problem description

The basic view of the student unions continues to be that all doktorander have the right to be represented in all decision-making and executive bodies at the university that affect education and working conditions. The university has, over the past three years, indeed taken up two proposals for action from the 2022 report, namely, making sure that doktorander have stronger representation at the departmental level, and that new doktorander receive information about the student unions. However, doktorander still face some systemic, university-wide problems that are getting in the way of the right to be represented as described above.

Two unaddressed points remain from 2022. The first is that doktorander report that they often do not have a say in department management. The second is that doktorander have reported that supervisors have not always had a positive attitude towards doktorander serving on university boards and committees. Some supervisors continue to attempt to forbid their doktorander from this service. That university staff attempts to discourage doktorander from participating in the student unions' work is, of course, a serious matter.

Another major problem regarding representation became clear from the qualitative and quantitative research. Doktorander of non-Swedish background are proportionally underrepresented in departmental leadership. Over half the respondents said that leadership in their department did not reflect the international diversity of Umeå and Sweden, and that it has disproportionately high leaders of Swedish background. In other words, international doktorander do not see themselves represented when departmental power is being wielded.

Student unions' proposal for action

- That the university monitor all departments to ensure that doktorander are being included in department management, both in letter and in spirit.
- That the university explore an explicit policy of requiring departments to act affirmatively in promoting non-Swedish faculty and staff to departmental leadership.
- That the university adopt a policy that supervisors may not forbid or discourage, but instead enable their doktorander from serving on university boards and committees.
- That the university explore opportunities to change board and meeting cultures where doktorand representation is crucial, to accommodate for non-Swedish representatives.

2.5. Supervision

Problem description

Qualitative research and doktorandombud work show that a significant proportion of doktorander are unhappy with their supervisors. The primary complaint is that supervisors do not have knowledge of the subject area of the doktorand's research. Meanwhile, supervisors will take credit for work of the doktorand, in some cases without acknowledging the doktorand's contributions.

Multiple doktorander reported that when they pointed out problems with supervisors — ranging from lack of expertise to breaking research ethics or psychological harassment — department administrators sided with the supervisors, even to the point of turning the department against the doktorand.

Similarly, many doktorander with split contracts, meaning those e.g. working for the region or industrial partners, are not allocated the time specified in their contract to conduct research and participate in PhD education as required for their studies. In part, this originates from supervisors not securing the agreed-upon funding, and instead pressuring them to continue working.

Student unions' proposal for action

- That the university introduces a system whereby a doktorand can raise concerns about supervisors without having to worry about being targeted in return by department administrators or supervisors. We propose an external supervision-control system that operates independent of departments, to ensure that PhD admission and subsequent supervision proceed in line with university standards and without hierarchical bias.
- That the university takes measures to ensure that doktorander with split contracts are given the required time to work on their actual PhD studies.

2.6. Work environment

Problem description

The 2022 report proposed solutions to two major problems, with regards to working conditions, that are still pertinent. The first problem was that doctoral students were not all given formal annual evaluations by their departments. The report, then, requested that the university works to ensure that all doctoral students are offered annual employee evaluations with management. The second problem was reports of discriminatory behaviour and sexual harassment, and the report requested that the university to put clear procedures in place for dealing with these.

These problems have been partially, but not fully, resolved. Qualitative research revealed that doktorander have harrowing stories about discrimination, bullying, sexual harassment, gaslighting, shunning, and no safe outlet for communicating these to department management. One concern that was repeatedly expressed was nepotism — this occurs when departmental management finds ways to hire and promote friends and family members. 66% of doktorander commenting on conflict resolution said that it is unfairly balanced in favor of the higher person in the hierarchy. Nepotism hurts doktorander specifically, as when it is time for post-doctoral positions to be filled by them, the decision may end up not being made on merit. With regards specifically to gender-based abuse, the university has made major policy changes since 2022, but it is still the case that 11% of doktorander say that they, or someone they know, has experienced sexual harassment or sexual exploitation at the university.

Student unions' proposals for action

- That the university improve and expand the current whistleblowing systems ('If something happens...'), by implementing case evaluation and feedback systems for submitted reports to increase transparency on actions taken. Moreover, we request that the university improve protective policies to ensure the complainant will be safe from gaslighting or shunning by the department.
- That the university continue to audit itself with regards to gender-based forms of abuse.
- That the university audit nepotism, in detail checking that hiring and promotion is based solely on merit, and not on family relationship nor friendship.
- That when a supervisor has ties within management and/or research environment, administrators identify this as a risk situation and consider carefully how it might affect the doktorand's working environment.

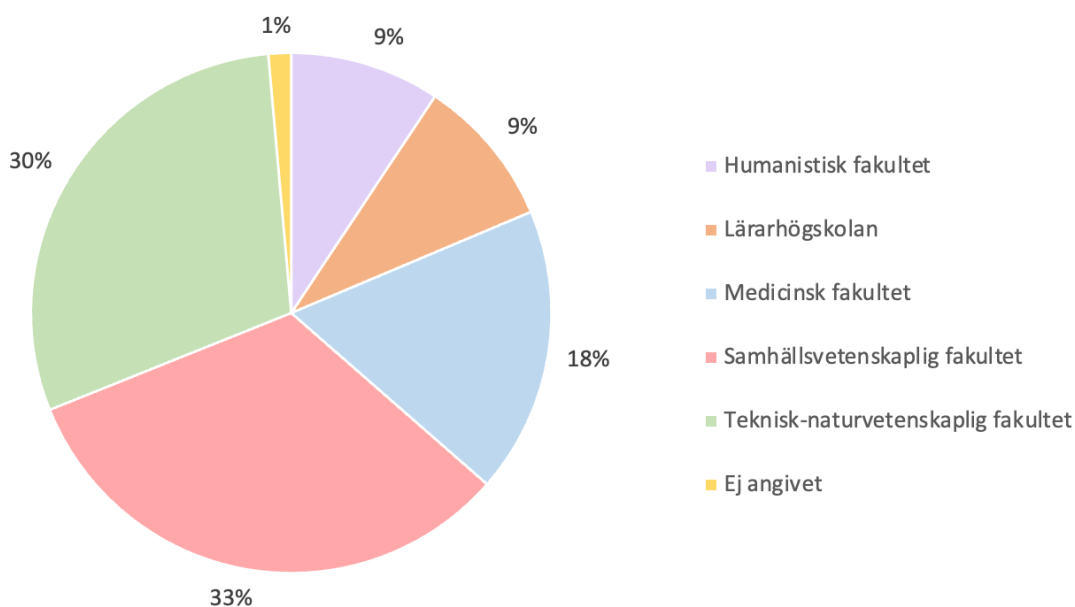
3. STATISTIK

Studentärenden 2022-2025

Följande redovisning gäller samtliga studentärenden som inkommit till de tre studentkårerna vid Umeå universitet under perioden höstterminen 2022 till vårterminen 2025. Notera att ett studentärende ofta kan inbegripa ett flertal studenter, emellanåt hela klasser eller större grupper över klassgränserna. Studentärenden delas in i huvudkategorier och underkategorier. För definition av dessa, se bilaga. Totalt har det kommit in 354 ärenden under den angivna tidsperioden.

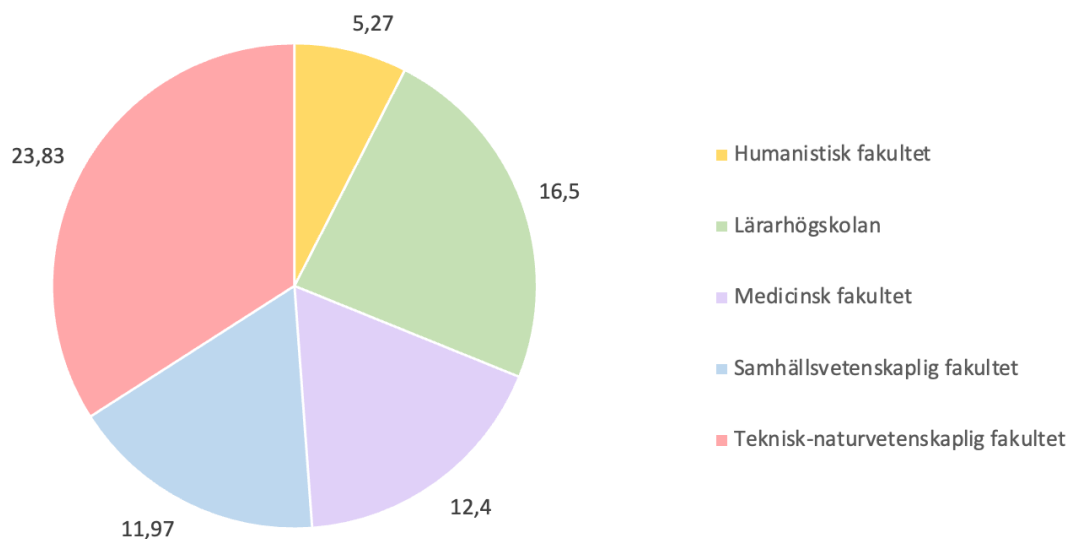
54

Diagrammet nedan visar den procentuella fördelningen av ärenden per fakultet samt Lärarhögskolan.

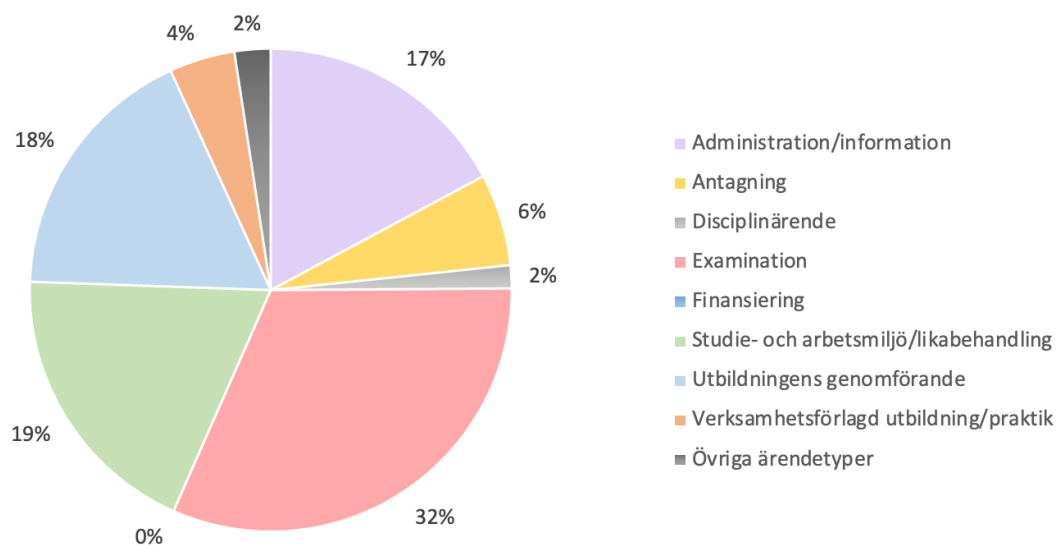

Diagrammet nedan visar antal ärenden per 1000 studenter för respektive fakultet samt Lärarhögskolan.

55

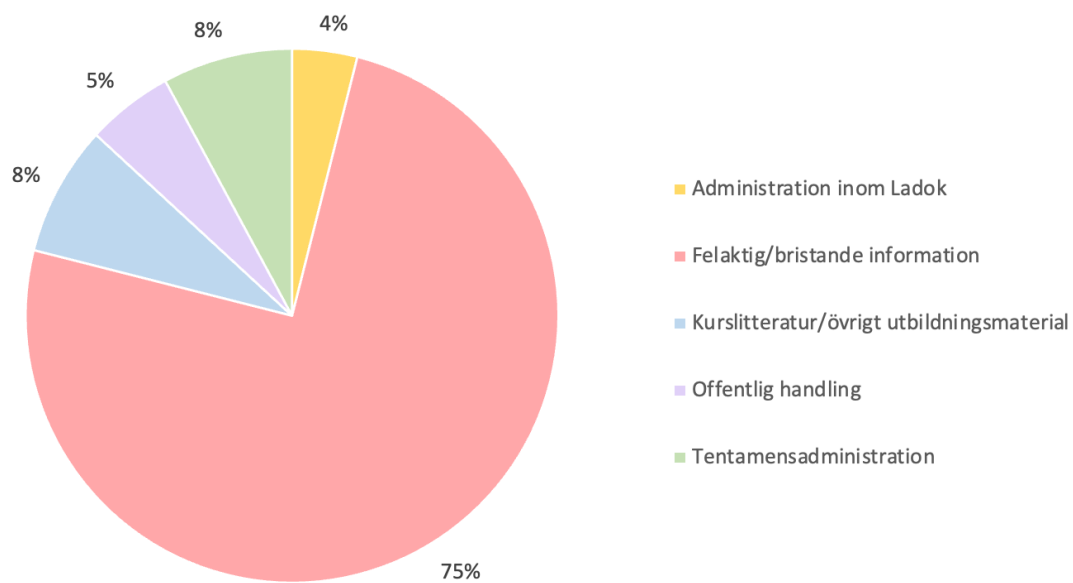

Diagrammet nedan visar den procentuella fördelningen av ärenden inom varje huvudkategori.

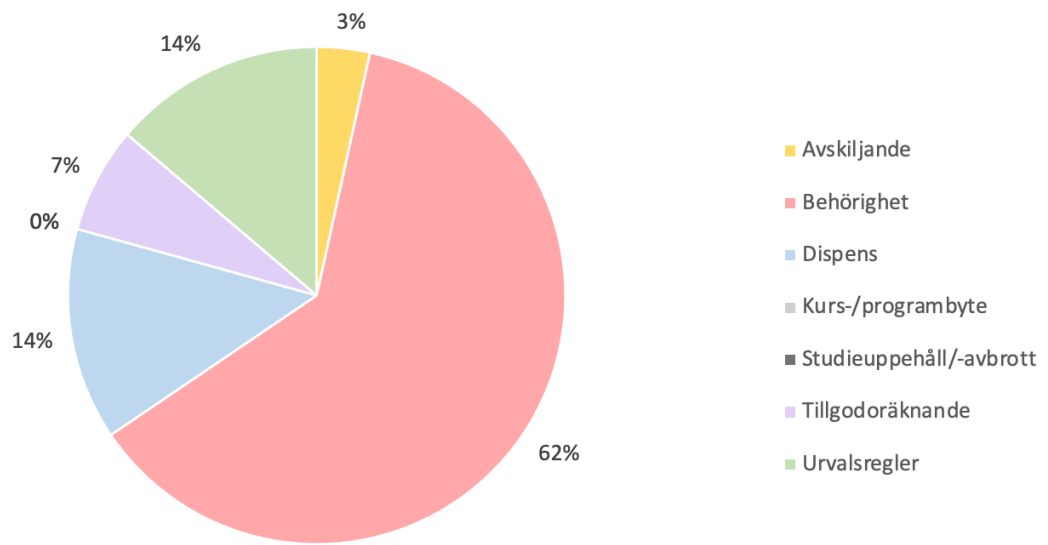
Nedan följer diagram som visar den procentuella fördelningen av ärenden per underkategori inom varje huvudkategori. Eftersom inga ärenden inom huvudkategorin "Finansiering" har inkommit finns inget separat diagram för detta.

Administration och information

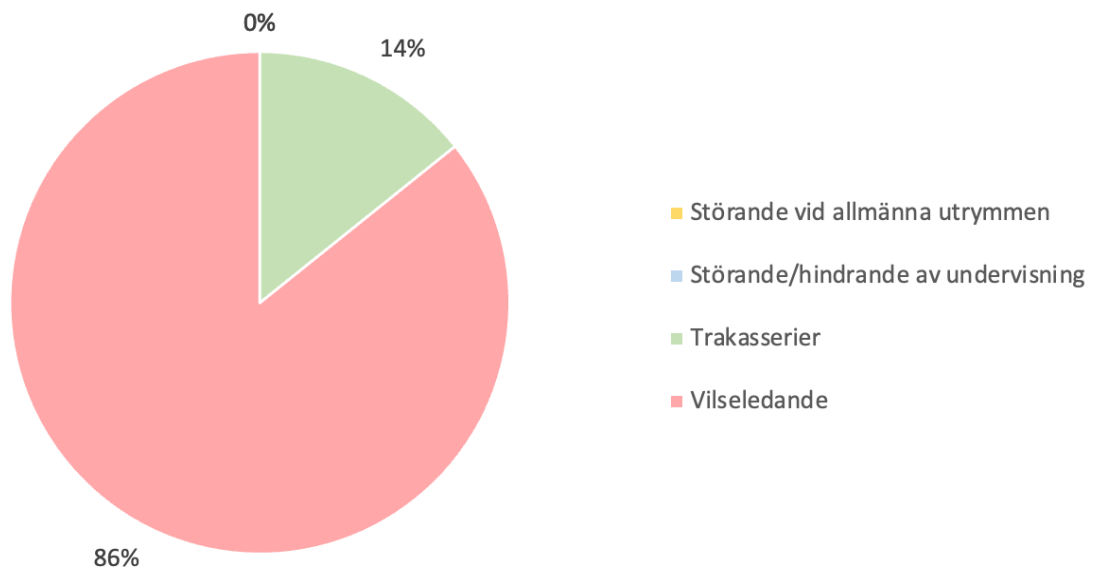

57

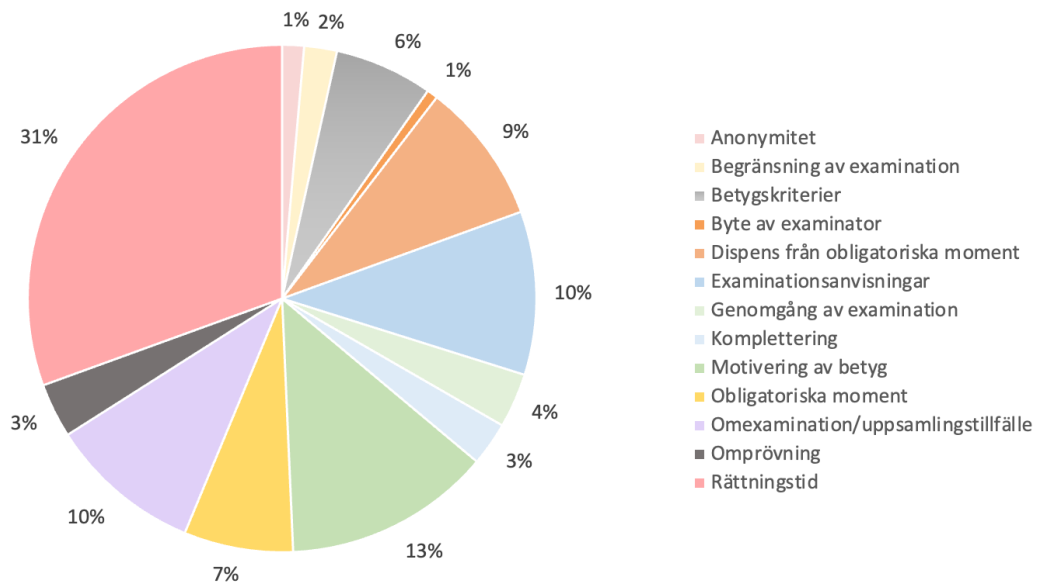
Antagning

Disciplinärenden

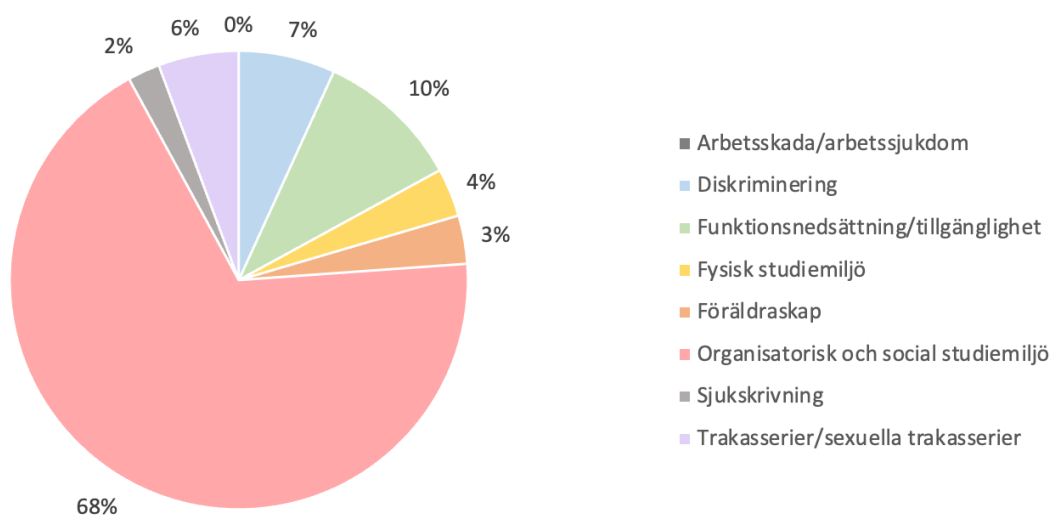

Examination

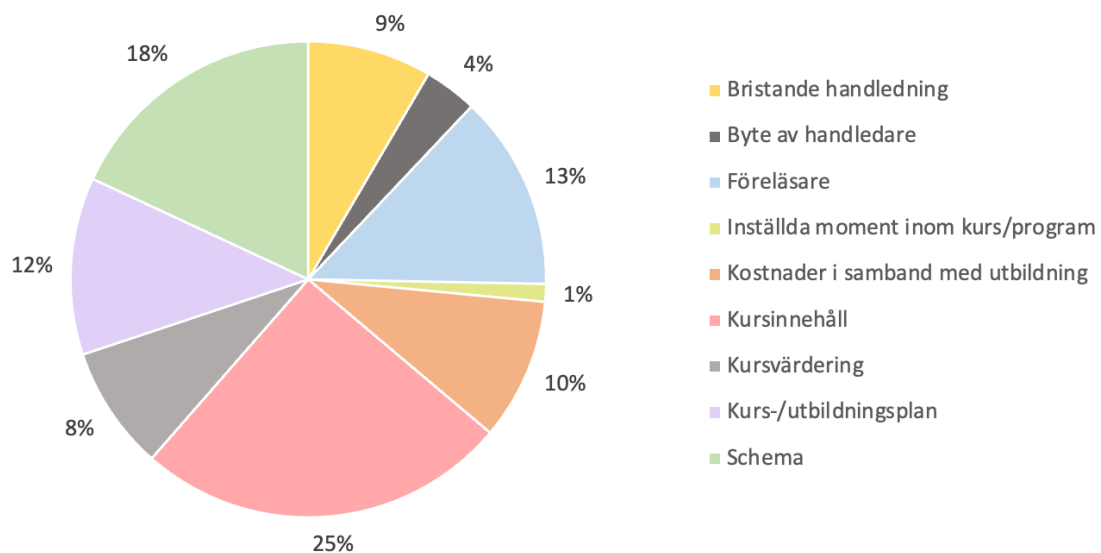

58

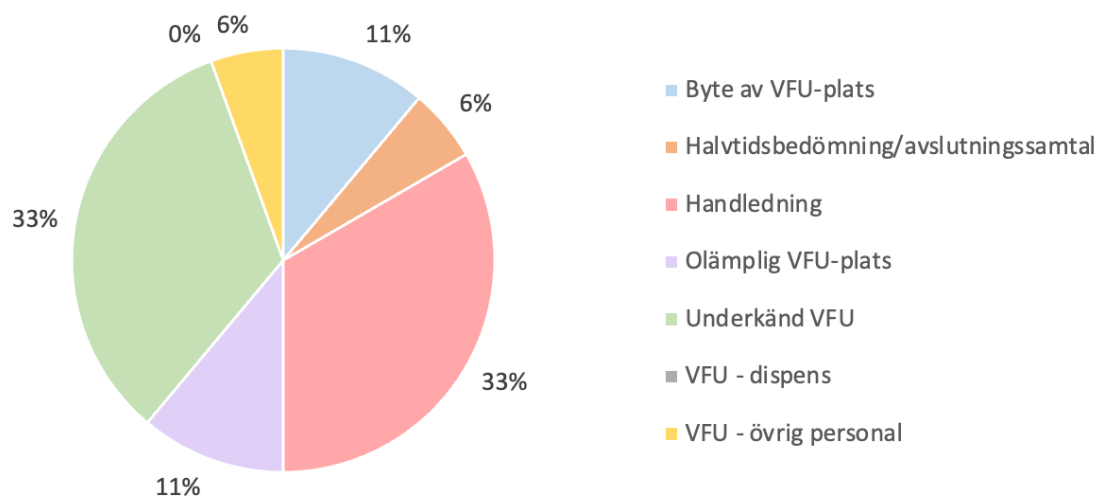
Studie- och arbetsmiljö/likabehandling

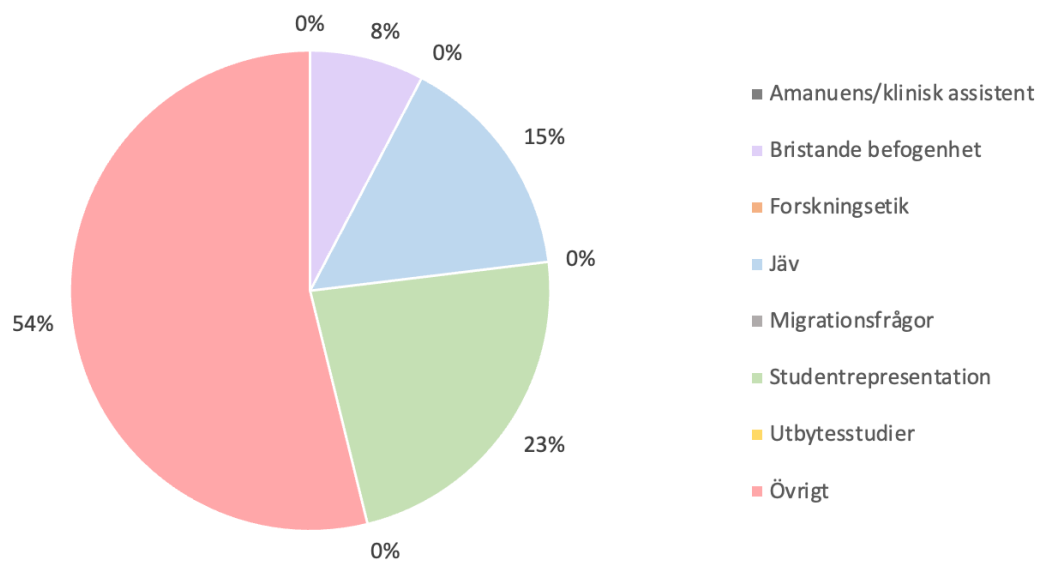
Utbildningens genomförande

Verksamhetsförlagd utbildning/praktik

Övriga ärendetyper

BILAGA

Lathund för kategorisering av studentärenden

Innehåll

Administration/information	5
Administration inom Ladok	5
Felaktig/bristande information	5
Kurslitteratur/övrigt utbildningsmaterial	5
Offentlig handling	5
Tentamensadministration	5
Antagning	5
Avskiljande	5
Behörighet	5
Dispens	6
Kurs-/programbyte	6
Studieupphåll/-avbrott	6
Tillgodoräknande	6
Urvalsregler	6
Disciplinärende	6
Störande vid allmänna utrymmen	6
Störande/hindrande av undervisning	7
Trakasserier	7
Vilseledande	7
Examination	7
Anonymitet	7
Begränsning av examination	7
Betygskriterier	7
Byte av examinator	7
Dispens från obligatoriska moment	8
Examinationsanvisningar	8
Genomgång av examination	8
Komplettering	8
Motivering av betyg	8
Obligatoriska moment	8
Omexamination/upsamlingstillfälle	8
Omrövning	8
Rättningsstid	9
Finansiering	9
Stipendier	9
Studieavgift	9
Studiemedel	9
Studie- och arbetsmiljö/likabehandling	9
Arbetskada/arbetsjukdom	9

Diskriminering.....	9
Funktionsnedsättning/tillgänglighet.....	10
Fysisk studiemiljö.....	10
Föräldraskap.....	10
Organisatorisk- och social studiemiljö.....	10
Sjukskrivning.....	11
Trakasserier/sexuella trakasserier.....	11
Utbildningens genomförande.....	11
Bristande handledning.....	11
Byte av handledare.....	11
Föreläsare.....	11
Inställda moment inom kurs/program.....	12
Kostnader i samband med utbildning.....	12
Kursinnehåll.....	12
Kursvärdering.....	12
Kurs-/utbildningsplan.....	12
Schema.....	12
Verksamhetsförlagd utbildning/praktik.....	13
Byte av VFU-plats.....	13
Halvtidsbedömning/avslutningssamtal.....	13
Handledning.....	13
Olämplig VFU-plats.....	13
Underkänd VFU.....	13
VFU - dispens.....	14
VFU - övrig personal.....	14
Övriga ärendetyper.....	14
Amanuens/klinisk assistent.....	14
Bristande befogenhet.....	14
Forskningsetik.....	14
Jäv.....	14
Migrationsfrågor.....	15
Studentrepresentation.....	15
Utbytessudier.....	15
Övrigt.....	15

Administration/information

Administration inom Ladok

Gäller bland annat frågor kring uteblivna registreringar i Ladok, till exempel resultat i en kurs som inte blivit inrapporterat eller felaktigheter i studieintyg. Innefattar också frågor kopplat till felaktigheter i examensbevis och utbildningsbevis. Handlar ärendet om att en students studiemedel blivit påverkat till följd av utebliven registrering bör den kategoriseras under *Finansiering - Studiemedel*.

Felaktig/bristande information

Gäller ärenden där universitetet har givit ut felaktig eller bristande information kopplat till utbildningen och konsekvenserna som kan uppstå på grund av det.

Kurslitteratur/övrigt utbildningsmaterial

Exempelvis vad som gäller när studenten examineras på annat än kurslitteraturen eller frågor kring mängden kurslitteratur.

Offentlig handling

Gäller ärenden där vi informerar studenten om hur hen gör för att begära ut en offentlig handling. Detta innefattar även examensbevis och studieintyg.

Tentamensadministration

När vi informerar en student om vad hen kan göra om det rör sig om problem vid uthämtning av tentor eller problem när studenten ska anmäla sig till tentamen. Det kan också handla om problem vid en digital tentamen, till exempel problem med tekniken.

Antagning

Avskiljande

Alla ärenden kopplade till avskiljande från utbildning.

Behörighet

Rör exempelvis frågor kring förkunskapskrav, antagningsförfarandet, perioder för ansökningar och antagningar, sen anmälan, antagning med villkor eller sista dag för kompletteringar. Gäller behörighet både när man söker in till ett program, enstaka kurs eller behörighet för en kurs

inom ett program.

Dispens

Rör frågor om möjlighet att påbörja eller fortsätta utbildning fastän studenten inte uppfyller behörighetskraven. Hit hör också frågor kring vad som räknas som särskilda skäl eller vad som räknas som reell kompetens vid dispensansökningar.

Kurs-/programbyte

Rör exempelvis situationer där en student önskar byta programinriktning eller program som kan uppstå när kurser eller program ställs in.

Studieuppehåll/-avbrott

Rör frågor kring hur studenten ska gå tillväga för att begära ett studieuppehåll. Rör även problem som uppstår om studenten inte har ansökt eller blivit beviljad studieuppehåll och vad som gäller då. Det kan också röra frågor om platsgaranti i samband med uppehållet eller hur studenten går tillväga för att söka om anstånd med studiestart.

Tillgodoräknande

Rör frågor kring vad som kan tillgodoräknas från tidigare kurser från andra lärosäten i Sverige eller utomlands. Det kan också handla om att informera studenten var hen ska vända sig för att ansöka om tillgodoräknande.

Urvalsregler

Rör till exempel frågor kring urvalet för att komma in på en kurs, program eller VFU-plats.

Disciplinärende

Disciplinära åtgärder beskrivs närmare i 10 kap. 1–14 §§ HF. Beslut går att överklaga till förvaltningsdomstol. En student kan i disciplinärenden exempelvis vilja ha information om processen, råd kring hur den kan skriva ett yttrande eller att man följer med till mötet i disciplinnämnden som stöd.

Störande vid allmänna utrymmen

När det görs en anmälan till disciplinnämnden på grund av exempelvis störande vid bibliotek

eller annan särskild inrättning.

Störande/hindrande av undervisning

När en student stör eller hindrar undervisning, tentamen eller annan utbildningsverksamhet och det görs en anmälan till disciplinnämnden.

Trakasserier

Rör situationer då en student utsatt en annan student eller en arbetstagare vid lärosätet för trakasserier eller sexuella trakasserier och det anmäls till disciplinnämnden.

Vilseledande

Rör fusk- och plagiatärenden vid examination som lämnas över till disciplinnämnden.

Examination

Anonymitet

Vid skriftliga examinationer använder sig de flesta lärosäten av anonyma prov. Problem kan uppstå när anonymiteten bryts felaktigt och studenters personnummer eller namn röjs. Det har bland annat hänt att universitet har upprättat listor över studenter som har nått ut till andra studenter.

Begränsning av examination

Enligt 6 kap. 21 § HF får ett lärosäte begränsa antalet examinationstillfällen till fem och antalet VFU-tillfällen till två. När studenter närmar sig begränsningen eller förbrukat alla tillfällen vänder de sig ibland till oss för hjälp eller råd.

Betygskriterier

De kriterier som studenten ska uppfylla för att nå de olika betygsnivåerna i en kurs eller vid en examination. Dessa återfinns nästan alltid i kursplanen. Studenter kan bland annat vända sig till oss när kriterierna inte är tydliga och de inte vet vad som förväntas av dem.

Byte av examinator

Enligt 6 kap. 22 § HF har en student rätt att få en annan examinator utsedd (om inte särskilda skäl talar emot det) efter att studenten har genomgått två examinationstillfällen utan godkänt

resultat. Vi informerar studenter om detta när de hör av sig till oss och inte lyckas klara en examination eller när det uppstått någon typ av problem mellan studenten och examinatorn.

Dispens från obligatoriska moment

Ansökan om dispens från obligatoriska moment eller dispens för att göra ytterligare moment utöver begränsningar i kursplaner.

Examinationsanvisningar

Detta kan till exempel röra situationer då det är oklara anvisningar, om det inte finns några anvisningar i samband med en examination eller om anvisningar inte följs.

Genomgång av examination

Problem kopplade till återkoppling i grupp efter en examination, muntlig eller skriftlig i samband med att betyg meddelas. Kan även handla om avsaknaden av sådan genomgång.

Komplettering

Rör problem kopplade till komplettering för att få godkänt betyg och vad som är tillåtet kring detta enligt lärosätets regler.

Motivering av betyg

Studenten har rätt att be examinator om en motivering till sitt betyg. Problem kan uppstå när studenten inte får det trots att den bett om det eller om alla studenter får samma motivering.

Obligatoriska moment

Under den här kategorin hamnar ofta frågor kring vilka typer av kursmoment som får vara obligatoriska. Detta ska framgå av kursplanen.

Omexamination/uppsamlingstillfälle

I lärosätets riktlinjer bör det framgå vad som gäller kring omexamination. Exempel på ett problem som kan uppstå är om en student inte får det antal examinationstillfällen den har rätt till.

Omprovning

Efter att studenten har bett examinator om en motivering till betyget kan studenten även begära

en omprövning av betyget. Det kan uppstå en del frågor kring detta om studenten fortfarande inte är nöjd med betyget efter omprövningen. Det är dock alltid examinator som i slutändan beslutar om betyget.

Rättningstid

I lärosätets riktlinjer bör det framgå vilken tidsram de har att förhålla sig till när det kommer till rättning och betygsättning. Här uppstår ofta frågor kring vad studenten kan göra om detta inte efterföljs.

Finansiering

Stipendier

Här hör exempelvis problem som uppstår när poäng inte blivit inrapporterade och som kan ge eller har gett studenten problem med sitt stipendium. Det kan också handla om att en student inte har klarat alla kurser som krävs för stipendiet.

Studieavgift

Frågor från internationella studenter som betalar en avgift för att få studera vid lärosätet.

Studiemedel

Frågor kring CSN. Detta kan exempelvis handla om problem som uppstår när en lärare inte rapporterat in en students betyg eller poäng i Ladok. Det skulle också kunna handla om problem kopplat till studieförsäkrar.

Studie- och arbetsmiljö/likabehandling

Arbetsskada/arbetssjukdom

Kan exempelvis vara frågor kring hur en student går tillväga för rapportera en incident som skett vid lärosätet. Det kan också handla om frågor kopplade till försäkringar.

Diskriminering

För att ett ärende ska klassas som diskriminering måste det ha ett samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Följande former av diskriminering kan en person eller grupp utsättas för: direkt

diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet på grund av funktionsnedsättning, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner för att diskriminera. Se vidare i Diskrimineringslagen. Observera att *Trakasserier/sexuella trakasserier* är en egen underkategori i formuläret. Detta för att det är den form av diskriminering ombuden oftast kommer i kontakt med och man vill därmed kunna urskilja den typen av ärenden i statistiken.

Funktionsnedsättning/tillgänglighet

Detta är en egen kategori eftersom ärenden kan beröra detta utan att det rör sig om diskriminering. Du rapporterar alltså diskriminering med grund i funktionsnedsättning inom kategorin *Studie- och arbetsmiljö/likabehandling - Diskriminering*.

I den här kategorin kan det istället vara frågor kring pedagogiskt stöd och hur stödet hanteras av personalen vid lärosätet. Det kan också handla om förändringar av lokalernas utformning - att det ska finnas god ventilation för den som är allergiker samt teleslingor och god akustik för personer med nedsatt hörsel eller att belysningen är tillräcklig för någon med synskada (Prop. 2007/08:95). Ett exempel på problem som kan uppstå är om en lärare inte textar inspelade föreläsningar och en student har nedsatt hörsel.

Fysisk studiemiljö

Handlar främst om synpunkter kring lärosätets lokaler och utrustning och vem studenten ska vända sig till för att förbättra miljön. Kan till exempel handla om dålig belysning, att det är dåligt städad på campus eller dålig luft i en föreläsningssal, med mera. Om ärendet också är kopplat till funktionsnedsättning eller bristande tillgänglighet väljer du underkategorin *Funktionsnedsättning/tillgänglighet*.

Föräldraskap

Hit hör ärenden där en student ska förena studierna med föräldraskap. Det kan handla om frågor kring att ta med barn på föreläsningar, föräldraledighet, vem man ska vända sig till vid institutionen för att diskutera eventuella anpassningar eller frågor kring en föräldrapolicy.

Organisatorisk- och social studiemiljö

Ärenden under denna kategori kan till exempel handla om stress, kränkande särbehandling, mobbning eller dåligt bemötande från eller konflikter med andra studenter/personal. Det kan också handla om vilka krav, vilken kontroll och vilket stöd studenten upplever att den har i sin

studiemiljö. Ärenden som rör hot och våld eller risker kring detta går också in under den här kategorin. Diskriminering och trakasserier är också exempel på dålig organisatorisk och social studiemiljö, men för detta finns specifika underkategorier.

Sjukskrivning

Frågor kring vad som gäller vid sjukskrivning och hur studenten går tillväga för att sjukskriva sig på rätt sätt.

Trakasserier/sexuella trakasserier

Med trakasserier menas ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Med sexuella trakasserier menas ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Se vidare i Diskrimineringslagen.

Observera att annan form av diskriminering hör till underkategorin *Diskriminering*.

Utbildningens genomförande

Bristande handledning

Gäller exempelvis ärenden där en student upplever problem med en tilldelad handledare vid större arbeten och uppsatser. Det kan också handla om att studenten upplever problem med handledningens omfattning och tillgänglighet eller frågor kring vad man har rätt till efter examinationens slut. För problem med VFU-handledare använd kategorin *VFU - Handledning*.

Byte av handledare

I lärosätets riktlinjer bör det framgå vad som gäller kring byte av handledare. När en student upplever mer allvariga problem med sin handledare kan det vara aktuellt att titta på möjligheten att begära ett byte. För problem med VFU-handledare använd kategorin *VFU - Handledning*.

Föreläsare

Här hör ärenden som gäller upplevda problem med föreläsare. Det kan exempelvis handla om att studenter upplever att en föreläsare har bristande pedagogisk kompetens eller att man på annat sätt har behov av att framföra klagomål mot en enskild föreläsare.

Inställda moment inom kurs/program

Vad som gäller enligt lärosätets riktlinjer när ett moment ställs in inom en kurs eller ett program. Exempelvis omexaminationer till följd av covid-19.

Kostnader i samband med utbildning

Gäller exempelvis ärenden där studenterna själva måste stå för kostnader under vissa utbildningsmoment men som inte alla studenter klarar av ekonomiskt. Det kan också handla om att kostnader som varit oannonserade uppstår.

Kursinnehåll

Ärenden där studenter upplever problem med innehållet i en kurs. Det kan röra sig om att studenterna tycker att kvaliteten är för låg på kursen eller att vissa moment är utdaterade eller saknar relevans.

Kursvärdering

Inom denna kategori kan ärenden till exempel handla om att man upplever att tidigare kursvärderingar som genomförts inte har tagits med i planering av pågående kurstillfälle. Eller att sammanfattningen av kursvärderingen inte alls stämmer överens med den information studenterna lämnat i kursvärderingen.

Kurs-/utbildningsplan

Ärenden där studenter upplever problem med kursplanen och kursen, till exempel att kursplanen inte följs. Det kan exempelvis handla om att moment som inte finns med i kursplanen är obligatoriska eller att det inte finns möjlighet att uppnå kursmålen. Det kan också röra sig om att studenterna upplever att programmet inte uppnår de mål som står i utbildningsplanen eller att de har problem med kursutbudet inom utbildningsplanen.

För problem med information kring kurs- och utbildningsplaner se kategorin *Administration/information - felaktig/bristande information*.

Schema

Här hamnar alla ärenden gällande schema kopplade till en pågående eller kommande kurs. Det kan exempelvis handla om schemats utformning eller att studenter tycker att det är för mycket schemalagt i en kurs. För administrativa problem med schema, som till exempel att schemat

inte har kommit ut i tid se kategorin *Administration/information - felaktig/bristande information*.

Verksamhetsförlagd utbildning/praktik

Byte av VFU-plats

Gäller ärenden där studenten önskar ansöka om ett byte av VFU-plats eller har ansökt om att få byta VFU-plats.

Halvtidsbedömning/avslutningssamtal

Ett problem som kan uppstå här är exempelvis när en student fått höra att den uppnått alla mål vid halvtidsbedömning och gör ett bra jobb men vid avslutningssamtal blir underkänd.

Handledning

Hit hör bland annat problem kopplat till den lokala handledaren på VFU-platsen eller om det finns en VFU-handledare på lärosätet. Det kan röra sig om att man upplever bristande handledning, att handledare är otillgänglig, olämplig eller att man inte kommer överens. Även byte av handledare på VFU-plats omfattas av den här kategorin.

Olämplig VFU-plats

Ärenden som handlar om att VFU-platsen av olika anledningar anses vara olämplig eller där det finns moment eller uppgifter som anses vara olämpliga. Exempelvis när läkarstudenter genomför VFU på avdelningar där det finns en smittorisk som inte verksamheten hanterar på ett godtagbart sätt.

Underkänd VFU

Hit hör frågor från studenter som blivit underkända på sitt VFU-tillfälle. Det kan exempelvis handla om att studenten vill ha hjälp med omprövning eller att studenten vill ha stöd i kontakten med lärosätet för att förstå vad som gick fel och vad den behöver tänka på framöver. Studenter som blivit underkända vid två tillfällen kan få problem med fortsatta studier om det finns en begränsning i kursplanen kring hur många gånger man får genomgå VFU-momentet. Upplever studenten att halvtidsbedömningen eller avslutningssamtalet inte gick till på rätt sätt använd underkategorin *Halvtidsbedömning/avslutningssamtal*.

VFU - dispens

Ärenden gällande dispens för att få genomföra VFU.

VFU - övrig personal

Problem kopplat till annan personal i samband med VFU, antingen på VFU-platsen eller på lärosätet. Exempelvis att studenten inte kommer överens med AKA (Adjungerad klinisk adjunkt) eller annan personal.

Övriga ärendetyper**Amanuens/klinisk assistent**

Frågor kopplade till anställning som amanuens eller klinisk assistent. Det kan till exempel vara frågor om lön, arbetsmiljö, forskningsuppdrag över sommaren eller upplevda repressalier.

Bristande befogenhet

Handlar om problem som studenter upplever kopplat till lärosätets personal som agerat utanför sin befogenhet. I bland annat lärosätets riktlinjer och delegationsordningar bör det framgå vem som ansvarar för vad.

Forskningsetik

Frågor rörande studenter som inom ett projekt på universitetet hanterar frågor som normalt sett går under etikprövningsbeslut. Exempelvis om en handledare eller annan universitetspersonal använder data från studenters projekt, när en students uppsats ska publiceras i form av en artikel eller om en student ingår i ett forskningsprojekt.

Jäv

Om en person vid lärosätet anses vara jävig i ett ärende bör den inte vara delaktig i handläggningen av ärendet enligt 16 § Förvaltningslagen (2017:900). Det kan exempelvis röra sig om att en examinator av någon särskild omständighet inte anses vara opartisk som examinator för en viss student och bör då inte vara den som examinerar.

Migrationsfrågor

Olika typer av migrationsärenden, vanligtvis gällande uppehållstillstånd. Det kan exempelvis handla om att bistå med hjälp genom att läsa och tolka beslut. I regel behöver studenten också hänvisas vidare till annan instans inom lärosätet alternativt till Migrationsverket.

Studentrepresentation

Hit hör frågor kring hur studentrepresentanter väljs till olika organ som exempelvis institutionsstyrelser. Även frågor om möjligheten att genomföra sitt uppdrag på grund av aspekter som språket, otillräcklig introduktion eller inkludering i organets arbete. Ärenden kan även handla om att studenten blir hindrad från att vara studentrepresentant.

Utbytesstudier

Ärenden som gäller utbytesstudier, både inresande och utresande studenter. För utresande studenter kan det handla om beslut kring utbytesstudier, placering samt förberedelser inför utbytet. Även frågor om omräkningen av de akademiska meriterna från utbytet till högskolepoäng kan aktualiseras. För inresande handlar det oftast om upplevda problem kring placeringen på det lokala lärosätet.

Övrigt

Hit hör ärenden som inte passar in i någon av huvud- eller underkategorierna men denna kategori bör användas sparsamt.